

Pismo Związku Polaków w Rumunii
Revista Uniunii Polonezilor din România

8
Polonus (194)
2012

23 BUKOWIŃSKIE SPOTKANIE

Câmpulung Moldovenesc - 2012

Otwarcia 23. edycji festiwalu „Bukowińskie Spotkania”, etap Câmpulung Moldovenesc dokonał burmistrz miasta Mihăiță Negură w towarzystwie ważnych gości, wśród nich: Cătălin Nechifor – przewodniczący Rady Okręgowej Suczawa, Zbigniew Kowalski – inicjator i dyrektor festiwalu, Florin Sinescu – prefekt okręgu, Alexandru Băieșanu – wiceprzewodniczący Rady Okręgowej Suczawa, Constantin Harasim – zastępca prefekta oraz przedstawiciele Centrum Kulturalnego Bukowina. Początek otwarcia festiwalu sygnałem dźwiękowym dali grający na trombiecie z Câmpulung Moldovenesc.

Jak i w poprzednich latach, festiwal w Câmpulung Moldovenesc oczarował paradą uczestniczących zespołów oraz wspaniałych górskich koni. Odnotowano dużą ilość widzów, obecnych do późnego wieczora, przed Domem Kultury.

Bukowina jest w sercu każdego Bukowińczyka

Wywiad ze Zbigniewem Kowalskim (fragmenty)

W etapie bukowińskim, który odbył się w dniach 19-22 lipca 2012 r. w Câmpulung Moldovenesc obecny

Deschiderea celei de-a 23-a ediții a festivalului „Întâlniri Bucovinene”, etapa Câmpulung Moldovenesc, a fost făcută de primarul municipiului Mihăiță Negură, la care au asistat oaspeți de seamă, printre care: Cătălin Nechifor – președintele Consiliului Județean Suceava, Zbigniew Kowalski - inițiatorul și directorul festivalului, Florin Sinescu – prefectul județului, Alexandru Băieșanu – vicepreședintele CJ Suceava, Constantin Harasim – subprefectul județului, precum și reprezentanți ai Centrului Cultural Bucovina. Semnalul sonor de începere a fost dat de buciumașii din Câmpulung Moldovenesc.

Ca și în anii precedenți, festivalul de la Câmpulung Moldovenesc a încântat prin parada formațiilor participante, deschisă de superbii cai muntenesci. De asemenea, s-a remarcat numărul mare de spectatori prezenți pe esplanada din fața Casei de Cultură până seara târziu.

Bucovina este în inimile fiecărui bucovinean

Interviu cu Zbigniew Kowalski (fragmente)

La etapa bucovineană desfășurată la Câmpulung Moldovenesc, în zilele 19-22 iulie 2012, a fost prezent

„Codrii Cosminului” - Adâncata - Ucraina

był Zbigniew Kowalski, inicjator i dyrektor Międzynarodowego Festiwalu Folklorystycznego „Bukowińskie Spotkania”, który był uprzejmy odpowiedzieć na kilka pytań.

Zbigniew Kowalski, inițiatorul și directorul Festivalului Folcloric Internațional „Întâlniri Bucovinene”, care a avut amabilitatea să răspundă la câteva întrebări.

Cum apreciați cea de a 23-a ediție a Festivalului „Întâlniri Bucovinene”?

Ediția din acest an este o continuare a ideii festivalului de la începuturile lui, din 1990. Festivalul a evoluat în acești ani, astăzi putem număra aprox. 100 de ansambluri participante. Bineînțeles, fiecare etapă, fie ea poloneză, română, ucraineană, maghiară sau slovacă, are specificul ei. În cazul etapei bucovinene, în mod tradițional, festivalul se desfășoară la izvoare. Festivalul este o ilustrare a celor două direcții de acțiune, una generală, de bază de prezentare a culturii populare bucovinene în toate aspectele ei naționale și una de manifestare a ei în lumea contemporană.

„Kozaciok” - Bălcăuți - România

Jak ocenia Pan 23. edycję Festiwalu „Bukowińskie Spotkania”?

Tegoroczna edycja jest kontynuacją idei festiwalu od jego początków, od 1990 r. Festiwal w ciągu tych lat rozwinął się, dzisiaj możemy naliczyć 100 uczestniczących zespołów. Oczywiście, każdy etap, czy to polski, rumuński, ukraiński, węgierski, czy słowacki ma swoją specyfikę. W przypadku etapu bukowińskiego, w sposób tradycyjny, festiwal odbywa się u źródeł. Festiwal jest ilustracją dwu dykcji działania, jednej generalnej, podstawowej, prezentującej bukowińską kulturę ludową we wszystkich jej aspektach narodowych i drugiej, poprzez wyrażanie jej we współczesnym świecie.

Festiwal „Bukowińskie Spotkania” przedstawia bogactwo bukowińskiego folkloru, jak i wartości wypływające z bezpośrednich kontaktów etnicznych, które przynoszą tolerancję.

„Floare de Mălin” - Mălini - România

„Jutrzenka” - Bolesławiec - Polonia

„Czerwona kalina” - Czunkiw - Ucraina

Garai Szekelykor Egyesulet - Ungaria

Co specjalnego chciałby Pan przekazać publiczności?

Główną zasadą, na której opiera się tego rodzaju działalność jest zlikwidowanie konwencjonalnej granicy między publicznością i artystami, publiczność powinna czuć się zaangażowana emocjonalnie. Przedstawienie bukowińskiego wesela w Polsce było wielkim wyzwaniem

Festivalul „Întâlniri Bucovinene” prezintă bogăția folclorului bucovinean, dar și valorile reieșite din contactul direct dintre etnii din care se naște toleranța.

Ce anume doriți să transmiteți publicului?

Principiul general pe care se bazează activitatea de acest tip este lichidarea graniței convenționale între public și artiști, publicul să se simtă și el angajat emoțional.

„Lucik” - Turcianske Teplice - Slovacia

„Pădurețul” - Cacica - România

Csataljai Szekely Nepodalkor - Ungaria

„Oberich” - Zastawna - Ucraina

i udowodniło, że może być zrealizowane. Wierzę, że ten spektakl będzie nowym impulsem do realizacji następnych edycji festiwalu, w sensie, że festiwale nie muszą koncentrować się tylko na przedstawieniach scenicznych, ale i na momentach, które angażują publiczność, dając jej możliwość efektywnego uczestnictwa. I co jest ważne w tego rodzaju spektaklu – wesele to – było przedstawieniem tradycji weselnych dla wszystkich mniejszości narodowych żyjących na Bukowinie.

Jakie plany ma Pan na przyszłość i jakie znaczenie ma kontynuacja tego festiwalu?

Chyba nie ma wątpliwości, że festiwal w dalszym ciągu odbywać się będzie na ziemi bukowińskiej, zarówno

„Perlyna” - Cernăuți - Ucraina

Ce planuri aveți pentru viitor și ce importanță are continuarea acestui festival?

Cred că nu există îndoieli, festivalul se va desfășura în continuare pe pământ bucovinean, atât în Bucovina de nord ucraineană, cât și în cea de sud – românească. Aici sunt foarte puternice legăturile cu tradițiile bucovi-

„Ciutura” - Băișești - România

„Pramienok” - Turčianske Teplice - Slovacia

„Mała Pojana” - Poiana Micului - România

na Bukowinie Północnej – ukraińskiej, jak i Południowej – rumuńskiej. Tutaj są silne związki z tradycją bukowińską, przekazane z pokolenia na pokolenie i wierzę, że ten fenomen będzie przejawiał się poprzez lata, mimo zagrożeń ze strony globalizacji. Inaczej przedstawia się sytuacja polskich emigrantów w takich krajach jak Słowacja, Węgry i Polska. Przekazywanie bukowińskich tradycji następnym pokoleniom istnieje, dowodem jest działalność folklorystycznych zespołów, jednak nie możemy zapomnieć, że te bukowińskie środowiska w tych trzech krajach nie są zbyt wielkie. Musimy dbać, aby te bukowińskie tradycje nie zaginęły. Festiwal daje okazję zaprezentowania tradycji bukowińskim emigrantom, jest świętem Bukowińczyków, zarówno z Polski, jak i Słowacji i Węgier. Także festiwal daje możliwość spotkania zespołów na Bukowinie – w Câmpulung Moldovenesc i w Czerniowcach. Bukowina nie oznacza tylko obszaru geograficznego i historycznego, ale Bukowina jest w sercu każdego Bukowińczyka. Spotkania zespołów stanowią mobilizujący czynnik i stabilną gwarancję, że bukowińskie tradycje emigrantów nie zginą i tak, jak festiwal osiągnął czcigodny wiek 23 lat, naszym obowiązkiem jest kontynuowanie go w następnych latach.

W Sibiu organizuje się festiwal na świeżym powietrzu, trzeci co do wielkości w Europie, z wykonawcami na ulicach. Jest mowa o teatrze interaktywnym. Czy uważa Pan, że coś w tym rodzaju można byłoby zrealizować w czasie Festiwalu „Bukowińskie Spotkania”?

Tak. W tym kierunku idą nasze działania i co jest najważniejsze – dyskutujemy, co jeszcze moglibyśmy zrobić w przyszłym roku. W połowie stycznia przyszłego roku, w czasie podpisania protokołu, który będzie miał miejsce w Czerniowcach, będziemy dyskutować konkretne szczegóły przebiegu festiwalu w 2013 r., aby w ciągu trzech-czterech miesięcy wszystko przygotować. Nie jest wcale lekko, gdyż nie istnieją

nene transmise din generație în generație și cred că acest fenomen se va manifesta peste ani, în ciuda amenințărilor din partea globalizării. Altfel se prezintă situația emigranților polonezi în țări ca: Slovacia, Ungaria și Polonia. Transmiterea tradițiilor bucovinene următoarelor generații există, dovadă activitatea ansamblurilor folclorice, totuși nu trebuie să uităm că aceste comunități bucovinene din cele trei țări nu sunt mari. Trebuie să avem grijă ca aceste tradiții bucovinene să nu dispară. Festivalul prilejuiește prezentarea tradițiilor emigranților bucovineni, este sărbătoarea bucovinenilor atât din Polonia, cât și din Slovacia și Ungaria. De asemenea, festi-

„Cetina Călimanului” - Șaru Dornei - România

valul face posibilă întâlnirea ansamblurilor în Bucovina – la Câmpulung Moldovenesc și Cernăuți. Bucovina nu înseamnă doar dimensiune geografică și istorică, ci Bucovina este în inima fiecărui bucovinean. Întâlnirile ansamblurilor reprezintă un factor mobilizator și o garanție stabilă că tradițiile bucovinene ale emigranților nu vor pieri și, cum festivalul a ajuns la respectabila vârstă de 23 de ani, obligația noastră este să îl continuăm și în anii următori.

La Sibiu se organizează un festival în aer liber, al III-lea ca mărime în Europa cu reprezentații pe stradă. Este vorba de un teatru interactiv. Credeți că ceva de genul acesta s-ar putea realiza în timpul Festivalului „Întâlniri Bucovinene”?

Da. În această direcție merg acțiunile de acest tip și ce este important - discutăm ce s-ar mai putea face anul următor. La jumătatea lunii ianuarie a anului viitor, la semnarea protocolului care va avea loc la Cernăuți vom discuta concret amănuntele desfășurării festivalului din 2013 pentru ca în trei-patru luni să pregătim totul.

„Zolota Krynicia” - Cernauiți - Ucraina

możliwości wspólnych repetycji, odbywają się one dopiero, gdy zespoły przyjeżdżają na festiwal. Wszystko odbywa się drogą korespondencyjną. Należy podkreślić, że ten typ spektakli angażuje około 500 artystów. Cała logistyka przygotowania folklorystycznego spektaklu zakłada zarówno mobilizację organizatorów 5 edycji z uczestniczących państw, jak i zespoły folklorystyczne.

Co chciałby Pan przeczytać w rumuńskiej prasie o festiwalu w Câmpulung?

Nie ode mnie zależy, jakie informacje pojawiają się w prasie, ale myślę, że warto, by ukazały się w formie konkluzji lub apelu do zachowania walorów kultury ludowej. Nie możemy zapomnieć, że broniąc tradycji ludowych, bronimy właściwie tradycji narodowych. Związek z własnymi tradycjami, przekazanie ich następnym pokoleniom są gwarancją świadomości narodowej. Nie zapominajmy, że tradycje folklorystyczne mogą być wspólną kontynuacją własnych tradycji narodowych, własnej kultury narodowej i tego wszystkiego, co się z nią łączy. Czuwajmy, aby te wartości nie zaginęły na Bukowinie.

Rozmawiała Carmen Steiciuc

Nu este deloc ușor, pentru că nu există posibilitatea de a face repetiții comune, acestea se desfășoară abia când sosesc ansamblurile la festival. Deci totul se face pe calea corespondenței. Trebuie să subliniez că acest tip de spectacole va angaja aprox. 500 de artiști. Întreaga logistică a pregătirii spectacolului folcloric presupune atât mobilizarea organizatorilor celor 5 ediții din țările participante, cât și a ansamblurilor folclorice.

Ce ați vrea să citiți în presa românească despre festivalul de la Câmpulung?

„Clopotelel” - Comănești - România

Nu de mine depinde ce informații apar în presă, dar cred că merită să apară în formă de concluzii sau apel la păstrarea valorilor culturii populare. Nu trebuie să uităm că apărând tradițiile populare apărăm, de fapt, tradițiile naționale. Legătura cu propriile tradiții, transmiterea lor următoarelor generații sunt garanția conștiinței naționale. Să nu uităm că tradițiile folclorice pot fi o remarcabilă continuare a propriilor tradiții naționale, a propriei culturi naționale și a tot ce se leagă de aceasta. Să veghem ca aceste valori să nu dispară în Bucovina.

Trad. B. Breabăn

Czerniowce – 2012

**S-a încheiat
etapa ucraineană
a „Întâlnirilor Bucovinene”**

Într-o atmosferă specială și plină de culoare, cetățenii și oaspeții Ucrainei au participat, în acest an, la Târgul Petrivska. Acesta s-a desfășurat concomitent

**Zakończenie
ukraińskiego etapu
„Bukowińskich Spotkań”**

W specyficznej i pełnej koloru atmosferze obywatele i goście Ukrainy uczestniczyli w tym roku w Targach Petrivska. Odbywały się one jednocześnie z 23. edycją

cu cea de-a 23-a ediție a Festivalului „Întâlniri Bucovinene”, care a fost organizat pentru prima dată în orașul nostru, în timpul verii. La el au luat parte 27 de ansambluri folclorice de peste graniță și din regiunea Cernăuți: ansamblurile „Jutrzenka” și „Rosa” din Polonia, „Piatra Șoimului”, „Plaiurile Pojorâtei” și „Poienița” din România, „Sebestyen Adam” din Ungaria. Din Ucraina au participat

Festivalu „Bukowińskie Spotkania”, który został zorganizowany po raz pierwszy w naszym mieście podczas lata. Uczestniczyło w nim 27 grup folklorystycznych zza granicy i okręgu Czerniowce: zespoły „Jutrzenka” i „Rosa” z Polski, „Piatra Soimului”, „Plaiurile Pojorâtei” i „Poienița” z Rumunii, „Sebestyen Adam” z Węgier. Ukrainę reprezentowało 21 zespołów

la festival 21 de ansambluri din Cernăuți și regiune. În general, la sărbătoarea festivalului au participat mai mult de 500 persoane. Punerea în aplicare a unui astfel de proiect de mare anvergură a fost posibilă prin intermediul proiectului de cooperare transfrontalieră „Turismul evenimentelor în Bucovina” realizat de Consiliul Local al orașului Cernăuți, cu sprijin financiar din partea Uniunii Europene, în cadrul Programului Operațional „România – Ucraina – Republica Moldova”.

Festivalul a fost deschis de grupurile de dansatori și de cântecetele originale, pline de culoare, de-a lungul cortegiului pe străzile și în piețele orașului. În ciuda căldurii, participanții au fost fericiți

z Czerniowiec i regionu. Ogólnie w festiwalu uczestniczyło ponad 500 osób. Zorganizowanie projektu zakrojonego na tak wielką skalę było możliwe dzięki współpracy transgranicznej „Turystyka poznawcza na Bukowinie”, zrealizowanego przez Radę Miasta Czerniowce, z pomocą finansową Unii Europejskiej, w ramach Programu Operacyjnego „Rumunia – Ukraina – Republika Mołdawii”.

Na ulicach i placach miasta festiwal otworzyły grupy taneczne i oryginalne, pełne kolorytu piosenki. Mimo ciepła, uczestnicy byli szczęśliwi, bo

„Bukowińskie Spotkania” – są prawdziwymi spotkaniami starych przyjaciół, którzy mają wspólną kulturę w różnych krajach Europy, Bukowińczykami zgromadzonymi z całego świata.

pentru că „Întâlnirile Bucovinene” sunt cu adevărat întâlniri ale vechilor prieteni, care au în comun cultura din diferite țări ale Europei, bucovineni reuniți din întreaga lume.

Festivalul a continuat cu dansuri și distracție pe frumosul lac din Boian – acolo participanții străini au participat pentru prima dată la un bal al gospodarilor ucraineni. Elementul său original este codul vestimentar obligatoriu – costumele naționale.

Tańce i zabawa kontynuowane były nad pięknym jeziorem w Boian – tam zagraniczni goście uczestniczyli po raz pierwszy w balu ukraińskich gospodarzy. Oryginalnym elementem był obowiązkowy strój – kostiumy narodowe.

Następnego dnia, w niedzielę, festiwal przeniósł się na Plac Teatralny, gdzie miało miejsce święto bukowińskich koszul. Pokazano zwyczaje związane z praniem i wybielaniem płótna oraz bukowińskim weselem.

Tego samego dnia plac zakwitł: na całej jego przestrzeni, na trawie rozłożono dywany i płótna z Bukowiny, na bulwarze gwiazd odbyła się ogromna defilada oryginalnych kostiumów i ludowych zwycza-

În ziua următoare, duminică, festivalul s-a deplasat în Piața Teatrului unde a avut loc o sărbătoare teatrală a cămășilor din Bucovina. S-au prezentat obiceiuri de spălare și albire a pânzei, nunta la bucovineni.

În aceeași zi piața a înflorit: pe tot perimetrul ei, pe iarbă au fost așternute covoare și pânză din Bucovina, pe bulevardul de stele era o uriașă defilare de costume unice și ritualuri populare prezentate de Clubul de albire a pânzei, Clubul portului pentru femei „Succesul cernăuțean”. Și ca o pată de culoare a sărbătorii de vară a fost participarea celor de la agenția „Show

Time”. De un farmec aparte, s-au bucurat grupurile de performanță ale celor 4 părți ale Bucovinei – Huțulia, Pocuția, Basarabia, Herța și, de asemenea, vizitatorii străini. Evenimentul a culminat printr-o paradă de costume, la care s-a adăugat suita nunții bucovinene.

Se poate spune că o astfel de sărbătoare nu a mai fost la Cernăuți. În fața fotografiilor uitate din trecut, tineretul a adus un suflu nou. O colecție de costume populare de sărbătoare a fost prezentată de autorul ideii, directorul evenimentului și scenaristul etnograf cunoscut, artistul popular, director al centrului de formare și metodologie a culturii Bucovinei, Nicolae Shkriblyak.

Organizatorii festivalului vor continua să caute noi forme de prezentare a tradițiilor populare ale Bucovinei. S-a primit deja o invitație de a prezenta o colecție de costume populare, în 2013, în Polonia. Cele câteva zile de festival au convins pe toți că, atâta timp cât există „Întâlnirile Bucovinene” – va fi vie și tradiția în Bucovina.

Tetiana Tatarchuk
Trad. din ucraineană: M. Huțanu

jów zaprezentowanych przez Klub wybielania płótna, Klub strojów kobiecych „Czerniowiecki sukces”. Kolorowym akcentem tego letniego święta było uczestnictwo agencji „Show Time”. Dużym sukcesem cieszyły się grupy z 4 stron Bukowiny – Huculszczyzny, Pokucia, Besarabii, Hercy oraz zagraniczni goście. Punktem szczytowym była parada strojów ludowych, do których dołączył orszak bukowińskiego wesela.

Można powiedzieć, że takiego święta nie było w Czerniowcach. W obliczu zapomnianych fotografii z przeszłości, młodzież wniosła nowy powiew. Kolekcję świątecznych kostiumów ludowych zaprezentował autor pomysłu, dyrektor spotkania i znany etnograf i scenarzysta, artysta ludowy, dyrektor centrum formacji i metodologii kultury Bukowiny, Nicolae Shkriblyak.

Organizatorzy festiwalu będą poszukiwać nowych form prezentacji tradycji ludowych Bukowiny. Otrzymano już zaproszenie do zaprezentowania kolekcji kostiumów ludowych w 2013 r. w Polsce. Te kilka dni festiwalu przekonały wszystkich, że dotąd dopóki istnieją „Bukowińskie Spotkania” będzie żywa tradycja na Bukowinie.

Thum. B. Breabăn

PIĘKNA NASZA
POLSKA CAŁAFRUMOASĂ ESTE TOATĂ
POLONIA NOASTRĂPOLSKI SZLAK CYSTERSKI –
OPACTWO WĄCHOCK

Czwartym klasztorem cysterskim na ziemiach polskich, działającym niemal od chwili założenia jest opactwo w Wąchocku. Jest ono jednym z najpiękniejszych przykładów architektury romańskiej w Polsce. Fundatorem opactwa był w 1179 r. biskup krakowski Gedeon (Gedko). W 1218 r. papież Honoriusz III wydał bullę protekcyjną dla opactwa, co przyczyniło się do szybkiego rozwoju klasztoru.

W XIII w. klasztor trzykrotnie najechali Mongołowie (1260, 1289), rabując i zabijając braci, a także pałac zabudowania. Bolesław Wstydlivy po zniszczeniach mongolskich nadał opactwu nowe dobra i sprowadził z Morimondy nowych cystersów.

Dużą rolę miejscowi cystersi odgrywali w dziedzinie gospodarczej. Zakonnicy zajmowali się hodowlą, młynarstwem, tkactwem, a także górnictwem i hutnictwem. Opactwo wąchockie otrzymało przywilej na poszukiwanie kruszców w księstwie krakowskim i sandomierskim. Dzięki temu budowano własne huty, co dało początek staropolskiemu zagłębiu hutniczemu. Klasztor znajdował się w posiadaniu salin w Bochni, które pochodziły z nadania Bolesława Wstydliviego. Wraz z donacją soli bocheńskiej w 1249 r. Bolesław nadał także przywilej zezwalający klasztorowi na poszukiwania i eksploatację złota, srebra, ołowiu, miedzi i cyny.

W 1454 r. Kazimierz Jagiellończyk nadał Wąchockowi prawa magdeburskie oraz zezwolił na handel solą, sukniem i innymi towarami na terenie całego państwa.

W 1656 r. klasztor najechały wojska szwedzkie oraz wojska księcia Siedmiogrodu Jerzego Rakoczego, spustoszyły miasto i okolicę, a klasztor pozbawiły bogactwami.

TRASEUL CISTERCIAN POLONEZ –
ABAȚIA WĄCHOCK

Klasztor w Wąchocku – nawa główna kościoła

A patra mănăstire cisterciană din ținuturile poloneze, funcționând aproape fără întreruperi de la momentul înființării, este abația din Wąchock. Este unul din cele mai frumoase exemple de arhitectură romanică din Polonia. Fondatorul abației a fost episcopul de Cracovia, Gedeon (Gedko), în anul 1179. În 1218, papa Honorius al III-lea a emis o bulă de protecție pentru abație, ce a contribuit la dezvoltarea rapidă a mănăstirii.

În secolul al XIII-lea mănăstirea a fost călcată de trei ori de mongoli (1260, 1289), care au prădat-o omorându-i pe frații și incendiind clădirile. Boleslav cel Rușinos, după distrugerile mongole, a conferit abației bunuri noi și a adus de la Morimond alți cistercieni.

Cistercienii locali au jucat un rol important în domeniul economiei. Călugarii

se ocupau de creșterea animalelor, de morărit, țesătorie, precum și de minerit și metalurgie. Abația din Wąchock a primit dreptul de a căuta minereuri în principatul de Cracovia și Sandomierz. Datorită acestui fapt au putut să construiască uzine metalurgice, care au constituit începutul bazinului metalurgic din Polonia veche. Mănăstirea posedă saline în Bochnia care proveneau din donația lui Boleslav cel Rușinos. Împreună cu donația sării din Bochnia, în anul 1249, Boleslav i-a acordat un privilegiu care permitea mănăstirii să caute și să exploateze aur, argint, plumb, cupru și zinc.

În anul 1454, Cazimir Jagiellończyk a acordat localității Wąchock dreptul magdebursian și a permis comerțul cu sare, postav și alte mărfuri pe teritoriul întregului stat.

În anul 1656 mănăstirea a fost invadată de soldații suedezi, precum și de soldații principelui de Transilvania, Gheorghe Rákoczi, care au pustiit orașul și împrejurimile, iar mănăstirea a rămas în ruine și o arhivă bogată, de tezaur

tego archiwum, skarbca i cennych zabytków. Klasztor w pełni odbudowano dopiero w 1696 r.

Po trzecim rozbiore Polski władze austriackie nakazały cystersom wachockim utrzymywanie szkoły publicznej, ale po kongresie wiedeńskim (1815) klasztor znalazł się w Królestwie Polskim. W roku 1819, decyzją władz carskich, przeprowadzono kasatę opactwa, a kościół przeznaczono na świątynię parafialną. Budynki klasztorne przejęła Dyrekcja Górnicza Królestwa Polskiego, a rząd objął zakłady metalurgiczne. Przejęto też z biblioteki klasztornej 2438 książek. Głównie były to dzieła liturgiczne i teologiczne.

W XIX i w pierwszej połowie XX. w. kościół znajdował się w rękach kleru diecezjalnego, a w 1887 r. przekazano na własność parafii również zabudowania klasztorne. Prowadzono w tym czasie liczne prace konserwatorskie i remontowe. W roku 1951, po prawie półtorawiekowej nieobecności kompleks klasztorny ponownie przejęli cystersi, którzy przybyli tutaj z Mogiły.

Barbara Breabăn

și de vestigii prețioase. Mănăstirea a fost reconstruită în totalitate abia în anul 1696.

După a treia împărțire a Poloniei, autoritățile austriece au ordonat cistercienilor din Wachock să întrețină școala publică, dar după congresul de la Viena (1815), mănăstirea s-a aflat în Regatul Poloniei. În anul 1819, prin decizia autorităților țariste, s-a procedat la lichidarea abației, iar biserica a fost transformată în biserică parohială. Clădirile mănăstirii au fost preluate de Direcția de Minerit a Regatului Poloniei și guvernul a preluat uzinele metalurgice. Din biblioteca mănăstirii au fost luate 2438 de cărți. În general, acestea au fost opere liturgice și teologice.

În sec. al XIX-lea și în prima parte a sec. XX, biserica s-a aflat în mâinile clerului diecezian, iar în anul 1887, în proprietatea parohiei au fost trecute și clădirile mănăstirii. În timpul acesta s-au desfășurat multe lucrări de renovare și conservare. În anul 1951, după aproape un veac și jumătate de absență, complexul monahal a fost preluat din nou de către cistercienii care au venit aici din Mogiła.

Rok księdza Piotra Skargi

*Określ ojczyznę naszej wszystkich nas niesie (...)
Gdy się z okrętem źle dzieje, gdy dziur jego nie zatykamy,
gdy wody z niego nie wylewamy,
zatonie, a z nim my sami poginiemy*
ks. Piotr Skarga

Na ulicy Grodzkiej w Krakowie zawsze są tłumy. Nic dziwnego! Wszak droga z Rynku Krakowskiego na Wawel to Królewski Trakt. Każdy turysta chce przejść się szlakiem, po którym kiedyś królowie chodzili, jeździli. Każdy chce zobaczyć stare kościoły i domy. Chce niejako „dotknąć” historii. Ponieważ mieszkam przy samym Wawelu i stale „dotykam” tej historii, dlatego nie ciągnie mnie zbytnio, aby iść z tłumem turystów. Lubię natomiast przejść się ulicą Grodzką z samego rana – najlepiej po szóstej. Wtedy widzę całe jej piękno. Od naszego misjonarskiego seminarium do kościoła świętych Piotra i Pawła jest niedaleko, jakieś trzysta metrów. Idę spokojnie wpatrując się w majestatyczny Wawel. Mijam maleńki kościółek św. Idziego. Po chwili po prawej stronie kolejny kościół – św. Marcina. I już widzę wieżę sędziwego kościoła św. Andrzeja – to klasztor sióstr klauzurowych – klarysek. Idę wzdłuż ściany z białego kamienia. Gdy go mijam po prawej stronie widzę już figury apostołów, a tuż za nimi kościół pod wezwaniem świętych Apostołów Piotra i Pawła. A naprzeciw tej świątyni, na placu Marii Magdaleny stoi pomnik księdza Piotra Skargi – jezuita, nie tak dawno postawiony. Jego autorem jest prof.

Anul preotului Piotr Skarga

*Vaporul patriei noastre pe toți ne duce (...)
Când ceva cu el nu-i bine, când nu astupăm găurile,
când apa n-o scoatem din el,
se scufundă, iar noi pierim odată cu el.*
pr. Piotr Skarga

Pe strada Grodzka din Cracovia întotdeauna este multă lume. Și nu e de mirare! Căci drumul din Piața Centrală la Vavel este Calea Regală. Fiecare turist vrea să parcurgă acest drum pe care, cândva, au mers regii. Fiecare vrea să vadă vechile biserici și case. Vrea, oarecum, „să atingă” istoria. Deoarece locuiesc chiar lângă Vavel și „ating” mereu această istorie, nu prea mă atrage să merg cu mulțimea de turiști. În schimb, îmi place să parcurg strada Grodzka de dimineață – mai ales după ora șase. Atunci văd întreaga ei frumusețe. De la seminarul nostru misionar și până la biserica Sfinților Petru și Paul nu este departe, cam trei sute de metri. Merg încet, contemplând maiestuosul Vavel. Trec de bisericuța Sf. Idzi. Imediat, pe partea dreaptă o altă biserică – Sf. Marcin. Și văd deja turla vechii biserici Sf. Andrei – este mănăstirea surorilor cu regim de claustrare a Sf. Clara. Merg de-a lungul zidului din piatră albă. După ce trec de el, pe partea dreaptă văd figurile apostoilor, iar imediat după – biserica cu hramul Sf. Apostoli – Petru și Paul. Vis-à-vis de această biserică, în piața Maria Magdalena, se află monumentul pr. Piotr Skarga – iezuit, nu de mult timp amplasat acolo. Autorul

Czesław Dźwigaj z krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych. Jest to pierwszy pomnik królewskiego kaznodziei w Krakowie, a drugi w Polsce.

Wpatruję się w tę niezwykle ciekawą postać. Dlaczego jego osoba jest godna uwagi? Otóż sejm Polski ustanowił, aby rok 2012 był Rokiem księdza Piotra Skargi. We wrześniu bieżącego roku mija bowiem 400 lat od śmierci tego niezwykłego kapłana.

Urodził się 2 lutego 1536 r. Gdy miał 16 lat zaczął studiować w Akademii Krakowskiej. Po trzech latach uzyskał stopień bakałarza na wydziale filozoficznym. W roku 1560 wyjechał do Wiednia i tam zetknął się z jezuitami. Powrócił do Lwowa, aby 4 lata później przyjął święcenia kapłańskie. W roku 1569 wyjechał do Rzymu i tam wstąpił do nowicjatu księży jezuitów i jednocześnie dalej studiował. Po 2 latach powrócił do kraju i w Pułtusk objął urząd kaznodziei i profesora w kolegium jezuitskim, a 2 lata później zamieszkał w Wilnie i został wicerektorem kolegium. Tam założył Bractwo Najświętszego Sakramentu. Po 2 latach został pierwszym rektorem Akademii Wileńskiej. W tym samym roku (1579) wydał „Żywoty Świętych”. Warto nadmienić, że za jego życia ukazało się aż 7 wydań tego poczytnego dzieła. Co więcej – w tym samym roku towarzyszył królowi Stefanowi Batoremu w czasie oblężenia Połocka. 4 lata później ów król mianuje księdza Piotra doradcą namiestnika Inflant księdza biskupa wileńskiego Jerzego Radziwiłła. Rok później (1584) powraca do Krakowa i zakłada Arcybractwo Miłosierdzia Bogarodzicy. Szczególnym wydarzeniem w jego życiu jest objęcie urzędu kaznodziei królewskiego Zygmunta III Wazy. Było to w roku 1588. Pełnił ten urząd do końca swego życia – przez 24 lata!

W roku 1592 wybuchła zaraza morowa. Ks. Piotr ustanawia kolejne Bractwo – Betanii św. Łazarza. Zajmowali się oni pochówkiem zmarłych. Zakon przenosi go do Lublina. To właśnie tam (1596) przyczynił się do zawarcia unii katolików z prawosławnymi – tak zwanej Unii Brzeskiej. Rok później wydaje „Kazania na niedziele i święta” oraz słynne „Kazania sejmowe”. Po roku ukazały się kolejne jego kazania na temat sakramentów. W 1603 r. wydał „Roczne dzieje kościelne od narodzenia Pana i Boga naszego Jezusa Chrystusa”, a 7 lat później swój testament polityczny: „Wzywianie do pokuty obywatelów Korony Polskiej i Wielkiego Księstwa Litewskiego”.

27 września 1612 r. o godzinie czwartej nad ranem zmarł w Krakowie i został pochowany w kościele św. Piotra i Pawła przy ulicy Grodzkiej.

Siedzę na chłodnych stopniach prowadzących do tego kościoła, w którym jest pochowany ksiądz Piotr Skarga. Zastanawiam się nad jego życiem. Niesamowite! Ileż w tym księdzu było życiowej werwy, ileż mądrości, jakież cenny zmysł polityczny, a nade wszystko umiłowanie Boga i Ojczyzny. Jak on potrafił wiele spraw Kościoła i państwa łączyć! Jakąż miał odwagę mówić prawdę. Dzisiaj takie wypowiedzi są uznawane jako „politycznie

lui este prof. Czesław Dźwigaj de la Academia de Arte Frumoase din Cracovia. Este primul monument al predicatorului regal ridicat în Cracovia, al doilea din Polonia.

Privesc cu atenție această deosebit de interesantă figură. De ce persoana lui este demnă de atenție? Și iată că Seimul Poloniei a stabilit ca anul 2012 să fie Anul preotului Piotr Skarga. Căci anul acesta, în luna septembrie, se împlinesc 400 de ani de la moartea acestui preot neobișnuit.

S-a născut la 2 februarie 1536. La vârsta de 16 ani a început studiile la Academia din Cracovia. După trei ani obține gradul de baccalaureat la facultatea de filosofie. În anul 1560 a plecat la Viena unde a intrat în contact cu iezuiții. S-a întors la Lvov, pentru ca, după 4 ani, să fie sfințit preot. În anul 1569 a plecat la Roma unde a intrat ca novice la iezuiți și, totodată, și-a continuat studiile. După 2 ani s-a întors în țară și a devenit predicator și profesor la colegiul iezuit din Pułtusk, iar 2 ani mai târziu a fost vicerectorul colegiului din Vilnius. Acolo a înființat Congregația Sfântului Sacrament. După 2 ani a devenit primul rector al Academiei din Vilnius. În același an (1579) a publicat „Viețile Sfinților”. Merită de menționat că, în timpul vieții lui, au apărut 7 ediții ale acestei opere în vogă. Mai mult – în același an l-a însoțit pe regele Stefan Báthory în timpul asediului localității Połock. 4 ani mai târziu același rege îl numește pe pr. Piotr consilier al regentului Inflant pr. episcop de Vilnius Jerzy Radziwiłł. Un an mai târziu (1584) se întoarce la Cracovia și înființează Arhifrația milostivirii Maicii Domnului. Un eveniment deosebit în viața sa este preluarea funcției de predicator regal al lui Zygmunt al III-lea Vaza. Aceasta se întâmplă în anul 1588. A îndeplinit această funcție până la sfârșitul vieții – timp de 24 de ani!

În anul 1592 a izbucnit o epidemie de ciumă. Pr. Piotr înființează următoarea Frăție – a Betaniei Sf. Lazăr. Membrii ei se ocupau de îngroparea morților. Ordinul se mută la Lublin. Acolo (1596) contribuie la încheierea uniunii dintre catolici și ortodocși – așa-numita Uniune de la Brzesk. Un an mai târziu publică „Predici de duminică și sărbători” precum și celebrele „Predici ale seimului”. După un an apar predicile lui pe tema sacramentelor. În anul 1603 a publicat „Istoria bisericească anuală de la nașterea Domnului și Dumnezeului nostru Isus Cristos”, iar 7 ani mai târziu testamentul său politic „Apel către penitența cetățenilor Coroanei Poloniei și ai Marelui Ducat al Lituanei”.

A murit la Cracovia, în ziua de 27 septembrie 1612, la ora 4 dimineața și a fost înmormântat în biserica Sf. Petru și Paul de pe str. Grodzka.

Stau pe treptele reci care duc la această biserică în care este înmormântat pr. Piotr Skarga. Mă gândesc la viața lui. Deosebită! Câtă viață a fost în acest preot, câtă înțelepciune, ce apreciazabilă gândire politică, dar mai ales iubire de Dumnezeu și Patrie. Cum a reușit să lege numeroasele probleme ale Bisericii și statului! Ce curaj

niepoprawne”. Żyjemy jak w tyglu. Ogromna ilość wypowiedzianych słów, polityczne zawirowania, niesmaczne i bulwersujące wypowiedzi w mas mediach – to wszystko sprawia, że ludzie gubią się w potoku słów. Potrzebny jest współczesny Piotr Skarga. Był ksiądz Jerzy Popiełuszko, który nawoływał do miłości, do przebaczenia, do życia w prawdzie, ale go zamordowali. Oręduje za nami w niebie. Potrzebujemy takiego na ziemi.

Często modlimy się w intencji naszej Ojczyzny słowami Piotra Skargi: „Boże, Rządco i Panie narodów, z ręki i karności Twojej racz nas nie wypuszczać, a za przyczyną Najświętszej Panny, Królowej naszej, błogosław Ojczyźnie naszej, by Tobie zawsze wierna, chwałę przynosiła Imieniowi Twemu a syny swe wiodła ku szczęśliwości.

Wszchemogący wieczny Boże, spuść nam szeroką i głęboką miłość ku braciom i najmilszej Matce, Ojczyźnie naszej, byśmy jej i ludowi Twemu, swoich pożytków zapomniawszy, mogli służyć uczciwie. Ześlij Ducha Świętego na sługi Twoje, rządy kraju naszego sprawujące, by wedle woli Twojej ludem sobie powierzonym mądrze i sprawiedliwie zdołali kierować. Przez Chrystusa, Pana naszego. Amen”.

Wpatruję się w pomnik ks. Piotra. Myśli same kierują się ku Bogu. Dusza z Nim rozmawia: Panie, daj nam mądrych i odpowiedzialnych ludzi, aby kierowali naszym Kościołem i naszą Ojczyznę zgodnie z duchem Twojej świętej Ewangelii.

Andrzej Ziółkowski – misjonarz (lazarysta)

Zdjęcie: ks. A. Ziółkowski

Pomnik ks. Piotra Skargi – plac Marii Magdaleny, Kraków

a avut să spună adevărul. Astăzi astfel de afirmații sunt calificate drept „incorecte politic”. Trăim ca într-un creuzet. Un uriaș număr de cuvinte spuse, complicații politice, declarații insipide și agitate în mass media – toate acestea fac ca oamenii să se piardă într-un torent de cuvinte. E nevoie de un Piotr Skarga contemporan. A fost preotul Jerzy Popiełuszko care chema la iubire, la iertare, la viață în adevăr, dar l-au ucis. Ne veghează din cer. De un astfel de om e nevoie pe pământ.

Adeseori ne rugăm pentru Patria noastră cu cuvintele lui Piotr Skarga: „Dumnezeule, Conducător și Domn al popoarelor, nu ne lăsa din mâna și ascultarea Ta, iar prin mijlocirea Preasfintei Fecioare, Reginei noastre, binecuvântează Patria noastră, pentru ca întotdeauna credincioasă Ție să aducă slavă numelui Tău, iar pe fiii săi să îi conducă la fericire”.

Atotputernice veșnice Dumnezeule, revarsă asupra noastră marea și profunda iubire pentru frați și Patria noastră – mamă iubită, pentru ca ei și poporului Tău, uitând de foloasele noastre, să-i putem sluji cinstit. Trimite Duhul Sfânt asupra slujitorilor Tăi care conduc țara noastră, pentru ca, după voința Ta, să conducă poporul încredințat lor cu înțelepciune și dreptate. Prin Cristos, Domnul nostru. Amin”.

Contemplan monumentul pr. Piotr. Gândurile singure se îndreaptă către Dumnezeu. Sufletul vorbește cu El: Doamne, dă-ne oameni înțelepți și responsabili pentru ca să conducă Biserica noastră și Patria noastră în spiritul sfinte Tale Evanghelii.

Trad. St. Iachimovschi

KALENDARIUM ROCZNIC

2012

CALENDARUL ANIVERSĂRIILOR

WRZESIEŃ 2012

1 IX – 100. rocznica urodzin **Kornelii Dobkiewiczowej** (1912-2012), pisarki, autorki utworów dla dzieci i młodzieży;

3 IX – 150. rocznica śmierci **Władysława Syrokomli** (1823-1862), poety, tłumacza;

9 IX – 490. rocznica śmierci **Erazma Ciolka** (1474-1522), biskupa płockiego, mecenas literatów, artystów i uczonych;

10 IX – 85. rocznica urodzin **Ryszarda Łuźnego** (1927-1998), historyka literatur słowiańskich, komparatysty, tłumacza;

SEPTEMBRIE 2012

1 IX – 100 de ani de la nașterea **Korneliei Dobkiewiczowa** (1912-2012), scriitoare, autoare de creații pentru copii și tineret;

3 IX – 150 de ani de la moartea lui **Władysław Syrokomla** (1823-1862), poet, traducător;

9 IX – 490 de ani de la moartea lui **Erazm Ciolek** (1474-1522), episcop de Płock, mecena al literaților, artiștilor și oamenilor de știință;

10 IX – 85 de ani de la nașterea lui **Ryszard Łuźny** (1927-1998), istoric al literaturilor slave, comparatist, traducător;

- 12 IX** – 110. rocznica urodzin **Cecylii Lewandowskiej** (1902-1989), pisarki i tłumaczki;
- 13 IX** – 60. rocznica śmierci **Stefana Baleya** (1885-1952), wybitnego psychologa, lekarza i pedagoga;
- 14 IX** – 65. rocznica urodzin **Jerzego Popieluszki** (1947-1984), księdza, kapelana „Solidarności” zamordowanego przez funkcjonariuszy SB;
- 17 IX** – 100. rocznica urodzin **Władysława Wagnera** (1912-1992), żeglarza, pisarza i publicysty, pierwszego Polaka, który opłynął kulę ziemską na jachcie żaglowym;
- 18 IX** – 205. rocznica śmierci **Franciszka Smuglewicza** (1745-1807), malarza;
- 19 IX** – 115. rocznica śmierci **Kornela Ujejskiego** (1823-1897), poety i publicysty; 60. rocznica śmierci **Adama Póltawskiego** (1881-1952), grafika i typografa, twórcy polskiej czcionki drukarskiej, zwanej antyką Póltawskiego, autora ekslibrisów oraz ilustracji książkowych;
- 21 IX** – 10. rocznica śmierci **Andrzeja Miłosza** (1917-2002), dziennikarza, publicysty, tłumacza, reżysera filmów dokumentalnych;
- 24 IX** – 195. rocznica urodzin **Władysława Bentkowskiego** (1817-1887), powstańca, działacza politycznego i społecznego, publicysty;
- 27 IX** – 400. rocznica śmierci **Piotra Skargi** (1536-1612), jezuita, kaznodziei, pisarza religijnego, hagiografa;
- 28 IX** – 25. rocznica śmierci **Romana Brandstaettera** (1906-1987), pisarza, poety, dramaturga;
- 29 IX** – 265. rocznica urodzin **Józefa Wybickiego** (1747-1822), pisarza i polityka, autora słów Mazurki Dąbrowskiego.
- 12 IX** – 110 ani de la nașterea **Cecyliei Lewandowska** (1902-1989), scriitoare și traducătoare;
- 13 IX** – 60 de ani de la moartea lui **Stefan Baley** (1885-1952), psiholog renumit, medic și pedagog;
- 14 IX** – 65 de ani de la nașterea lui **Jerzy Popieluszko** (1947-1984), preot, capelan al „Solidarității” ucis de funcționarii securității;
- 17 IX** – 100 de ani de la nașterea lui **Władysław Wagner** (1912-1992), navigator, scriitor și publicist, primul polonez care a înconjurat globul pământesc navigând pe un iaht cu pânze;
- 18 IX** – 205 ani de la moartea lui **Franciszek Smuglewicz** (1745-1807), pictor;
- 19 IX** – 115 ani de la moartea lui **Kornel Ujejski** (1823-1897), poet și publicist; 60 de ani de la moartea lui **Adam Póltawski** (1881-1952), grafician și tipograf, creatorul caracterelor tipografice poloneze numite anticvele lui Póltawski, autor de ex-libris-uri și ilustrații de cărți;
- 21 IX** – 10 ani de la moartea lui **Andrzej Miłosz** (1917-2002), jurnalist, publicist, traducător, regizor de filme documentare;
- 24 IX** – 195 de ani de la nașterea lui **Władysław Bentkowski** (1817-1887), insurgent, militant politic și social, publicist;
- 27 IX** – 400 de ani de la moartea lui **Piotr Skarga** (1536-1612), iezuit, predicator, scriitor religios, hagiograf;
- 28 IX** – 25 de ani de la moartea lui **Roman Brandstaetter** (1906-1987), scriitor, poet, dramaturg;
- 29 IX** – 265 de ani de la nașterea lui **Józef Wybicki** (1747-1822), scriitor și politician, autorul textului Mazurcii lui Dąbrowski.

Kronika bukowińskich Polaków 1912 Cronica polonezilor bucovineni

Sierpień

- 08.03.** – **Długopole** (Câmpulung): Pochodem z pochodniami wierni uczcili swego proboszcza ks. kan. Władysława Bartza z okazji jubileuszu 25-lecia kapłaństwa. Następnego dnia odbyły się jubileuszowe uroczystości, w których uczestniczyli m.in. dziekan ks. Józef Cewe z Suczawy, grekokatolicki dziekan suczawski i radca konsystorski ks. Jan Hlibowicki, radca Rządu Krajowego i kierownik długopolskiego starostwa Jan Kapuściński.
- 08.03.** – **Lwów**: Do tego dnia bp Władysław Bandurski otrzymał ponad 4000 telegramów i listów gratulacyjnych z okazji jubileuszu 25-lecia kapłaństwa i 10-lecia posługi biskupiej.
- 08.04.** – **Czerniowce**: Na rozkaz wydziału (sekretarza Mierzwińskiego i zastępcy prezesa Walewskiego) odbyła się zbiórka czerniowieckich sokołów przed ćwiczebnym wyczem do Sadogóry. Stawiło się 40 druhow, którzy

August

- 08.03.** – **Câmpulung**: Într-un cortegiu cu torțe credincioșii l-au cinstit pe parohul lor pr. canonic Władysław Bartz cu prilejul jubileului de 25 de ani de preoție. A doua zi au avut loc festivitățile jubiliare la care au luat parte, printre alții, pr. decan Józef Cewe din Suceava, decanul greco-catolic din Suceava și consilierul consistorial pr. Jan Hlibowicki, consilierul Guvernului Țării și șeful stărostiei Jan Kapuściński.
- 08.03** – **Lvov**: Până în această zi episcopul Władysław Bandurski a primit peste 4000 de telegrame și scrisori de felicitare cu prilejul celor 25 de ani de preoție și al celor 10 ani de episcopat.
- 08.04.** – **Cernăuți**: La ordinul conducerii (secretar Mierzwiński și vicepreședinte Walewski) membrii Asociației „Sokół” s-au adunat pentru a porni în marș spre Sadagura. Au pornit 40 de camarazi care, la

w połowie drogi odbyli musztrę z przybyłymi sokołami z Sadogóry. Do celu, ogrodu Czytelni Polskiej, dotarli przed godziną 17.30, kiedy to pod kierunkiem nauczycieli miejscowe korpusy wakacyjne wykonały ćwiczenia gimnastyczne. Po zakończeniu popisów dziecięcych wyruszyli w drogę powrotną przez Rogoźną.

08.04. – Czerniowce: Odbyło się walne zgromadzenie członków Stowarzyszenia ku Wspieraniu Wdów i Sierot po Kupcach i Rękodzienikach. Sprawozdanie wykazujące stopniowy rozwój stowarzyszenia za lata 1909-1911 złożył Michał Trzciński. Wybrano nowy zarząd.

08.04. – Waszkowce: Uroczyście poświęcono powiększony kościół pw. Wniebowzięcia NPM. Po południu czerniowiecka „Lechia” urządziła festyn ogrodowy z bogatym programem w parku dworskim.

08.07. – Horodenka: Senior kapituły ormiańskiej ks. prał. Jakub Moszoro obchodził bogate w dorobek 40-lecie kapłaństwa. Po święceniach i prymicjach w kościele horodeńskim przez 20 lat był bardzo czynnym proboszczem w Kutach, 10 lat – katechetą we Lwowie.

08.<08. – Czerniowce: Rada Szkolna Krajowa służbowo przeniosła starszego nauczyciela Aleksandra Szyleckiego z Mikułowej Polany do Arbory.

08.10. – Lwów: Ostateczny termin zgłaszania się w ramach konkursu na proboszcza mającej powstać parafii rzymskokatolickiej w Dornawatrze (dekanat suczawski).

08.14.-15. – Czerniowce-Kaczyka: Z powodu uroczystości odpustowych w Kaczyce kursowały dodatkowe pociągi między tymi miejscowościami, a pasażerowie z Czerniowiec i miejscowości położonych na południu otrzymywali bilety powrotne po niższej cenie.

08.14.-15. – Kochawina: Ks. abp dr Józef Bilczewski ukoronował cudowny obraz NPM w Kochawinie i na tę okoliczność wystosował list pasterski do wiernych.

08.<15. – Czerniowce: Zawiązało się stowarzyszenie o celach narodowo-oświatowych pod nazwą Związek Polaków na Bukowinie. Rząd Krajowy zatwierdził jego statut.

08.16. – Dawidy Zrąb: Mieszkańców tej gminy dotknęła klęska gradobicia.

08.18. – Kocmań: Odbył się urządzony przez miejscowy zarząd Czytelni Polskiej TSL festyn ogrodowy z loterią fantową, a wieczorem przedstawienie amatorskie i zabawa taneczna, z których dochód przeznaczono na fundusz budowy Domu Polskiego.

08.18. – Sadogóra: Staraniem miejscowej Czytelni Polskiej oraz Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” odbył się festyn sokołów i korpusów wakacyjnych miejscowych oraz z Czerniowiec. Dochód z festynu przeznaczono na fundusz budowy miejscowego Domu Polskiego.

08.<22. – Lwów: Mianowani zostali administratorzy oraz kooperatorzy parafii rzymskokatolickich: ks. Władysław Żak z Radowiec – administratorem w Sado-

rumătatea drumului, au executat exerciții cu camarazii lor veniți din Sadagura. Au ajuns la țință – grădina Societății Polone de Lectură – la ora 17.30 când grupurile de vacanță conduse de cadrele didactice din localitate au executat exerciții de gimnastică. După exercițiile copiilor, s-au întors prin Rohozna.

08.04. – Cernăuți: A avut loc adunarea generală a membrilor Asociației de Sprijin a Văduvelor și Orfanilor Negustorilor și Meșteșugarilor. Darea de seamă, ce a prezentat dezvoltarea treptată a asociației pe anii 1909-1911, a fost citită de Michał Trzciński. A fost aleasă noua conducere.

08.04. – Vășcăuți: A fost sfințită festiv biserica mărită cu hramul Adormirea Maicii Domnului. După amiază, Asociația „Lechia” din Cernăuți a organizat un festin cu un bogat program, în parcul curții.

08.07. – Horodenca: Seniorul capitulului armean pr. prelat Jakub Moszoro a sărbătorit 40 de ani de preoție, ani bogați în realizări. După consacrări și primii în biserica din localitate, acesta a fost un paroh activ, timp de 20 de ani, în Kuty, 10 ani – catehet în Lvov.

08.<08. – Cernăuți: Consiliul Școlar al Țării a transferat în interes de servicii pe învățătorul Aleksander Szylecki din Poiana Micului în Arbore.

08.10 – Lvov: Ultimul termen de înscriere la concursul de paroh pentru noua parohie romano-catolică în Vatra Dornei (decanatul de Suceava).

08.14-15. – Cernăuți-Cacica: În vederea hramului de la Cacica, au circulat trenuri suplimentare între aceste localități, iar pasagerii din Cernăuți și localitățile situate în sud au primit bilete de întoarcere cu preț redus.

08.14-15. – Cohavina: Pr. arh. dr. Józef Bilczewski a încoronat icoana miraculoasă a Preasfintei Fecioare Maria din Cohavina și, cu acest prilej, a adresat o scrisoare pastorală către credincioși.

08.<15. – Cernăuți: A fost înființată o societate cu scopuri naționale și în domeniul învățământului cu numele de Uniunea Polonezilor din Bucovina. Guvernul Țării a aprobat statutul acesteia.

08.16. – Davideni-Zrąb: Locuitorii acestei comune au fost afectați de grindină.

08.18 - Cozmeni: A avut loc, în organizarea conducerii Societății Polone de Lectură a SȘP, un festin în aer liber cu tombolă, seara o reprezentație de amatori și dans, iar veniturile au fost destinate fondurilor construcției Casei Polone.

08.18. – Sadagura: Prin strădania Societății Polone de Lectură și a Asociației de Gimnastică „Sokół” a avut loc un festin al membrilor Asociației și al grupurilor de vacanță din localitate și din Cernăuți. Venitul a fost destinat construirii Casei Polone din localitate.

08.<22. – Lvov: Au fost numiți administratorii și cooperatorii parohiei romano-catolice: pr. Władysław Żak din

górze, ks. Michał Karpiński z Gurahumory – administratorem dla Jakubin, ks. Józef Kluczewski z Jakubin – administratorem dla nowej parafii w Dornawatrze, ks. Emanuel Krzoska z Sadogóry – kooperatorem w Gołogórach, nowowyświęceni ks. Józef Krukurka – kooperatorem w Radowcach, ks. Karol Machecki – kooperatorem w Gurahumorze, ks. Jan Witek – kooperatorem w Czerniowcach.

08.<25. – **Zastawna:** Wydział Czytelni Polskiej wyróżnił Kazimierza Sas-Liskowackiego honorowym członkostwem w uznaniu zasług położonych przy budowie miejscowego Domu Polskiego. Liskowacki ofiarował 200 k, kamienie i piasek do budowy.

08.25. – **Głębocka:** Pod protektoratem Aleksandrowej Skibniewskiej odbyła się zabawa ludowa. Dochód przeznaczono na fundusz budowy miejscowego Domu Polskiego.

08.30.-31. – **Czerniowce,** Gimnazjum Polskie w Domu Polskim: Przyjmowano zapisy uczniów do klas I-II na rok szkolny 1912/1913.

dr Jan Bujak – Kraków

Rădăuți – administrator în Sadagura, pr. Michał Karpiński din Gura Humorului – administrator în Iacobeni, pr. Józef Kluczewski din Iacobeni – administrator în noua parohie din Vatra Dornei, pr. Emanuel Krzoska din Sadagura – cooperatorem Gołogóra, nou sfințiții – pr. Józef Krukurka – cooperatorem în Rădăuți, pr. Karol Machecki – cooperatorem în Gura Humorului, pr. Jan Witek – cooperatorem în Cernăuți.

08.25. – **Zastavna:** Conducerea Societății Polone de Lectură a acordat titlul de cetățean de onoare lui Kazimierz Liskowacki ca o recunoaștere a meritelor în construcția Casei Polone din localitate. Liskowacki a donat 200 c., piatră și nisip pentru construcție.

08.25 – **Adâncata:** Prin grija Aleksandrei Skibniewska a avut loc o petrecere populară. Veniturile au fost destinate pentru fondul construcției Casei Polone din localitate.

08.30-31. – **Cernăuți,** Gimnaziul Polonez din Casa Polonă: S-au primit înscrieri ale elevilor pentru clasele I-II în anul școlar 1912/1913.

Trad. B. Breabăn

Polacy z Bristolu o sobie

Bristol jest największym, niemal półmilionowym, miastem i nieformalnym centrum południowego zachodu Anglii, czyli West Country. Od stuleci jest ważnym portem, a obecnie również ośrodkiem przemysłu. Ważną jego gałęzią jest przemysł lotniczy. Znajdują się tu zakłady „Airbus” i dziesiątki mniejszych firm.

Nazywany niekiedy miastem 500 kościołów, odgrywał niemałą rolę w kształtowaniu się świadomości religijnej kraju. Powstał tu np. metodyzm – pierwsza kaplica tego wyznania z połowy XVIII w. istnieje do dziś. Zagmatwana historia i ruchy migracyjne sprawiły, że jest dziś miastem wielokulturowym i wielowyznaniowym. Obok anglikanów i katolików żyją tu również: kwakrzy, baptyści, sikhowie, hinduiści, żydzi, muzułmanie. Pod względem etnicznym zróżnicowany jest jeszcze bardziej. Oprócz tradycyjnych narodów brytyjskich (Anglicy, Walijczycy, Irlandczycy i Szkoci) są tu liczne społeczności przybyszy z Indii, Pakistanu, Somalii, Wysp Karaibskich, Brazylii, Chin, Europy Środkowo-Wschodniej i in.

Z Bristolu w 1497 r. wyruszyła wyprawa Johna Cabota, który przed Kolumbem dotarł do kontynentu amerykańskiego (Kolumb w pierwszych dwóch wyprawach osiągnął jedynie archipelag Antyli). Z miastem związany był genialny inżynier XIX-wieczny Isambard Kingdom Brunel. Jego dziełem są m.in. będący wizytówką Bristolu most Clifton Suspension Bridge, przeznaczone nad kanionem rzeki Avon oraz pierwszy

Polonezii din Bristol despre ei

Bristol este cel mai mare oraș de aproape o jumătate de milion de locuitori și, neformal, centrul sud-vestului Angliei, adică West Country. De secole este un port important, iar în prezent un centru industrial. Ramura lui importantă este industria aviatică. Aici se află uzinele Airbus și zeci de firme cooperante auxiliare mai mici.

Numit cândva orașul celor 500 de biserici, a jucat un rol important în formarea conștiinței religioase a țării. Aici, de ex., a apărut metodismul – prima capelă a acestei confesiuni de la jumătatea sec. XVIII există până astăzi. Istoria zbuciumată și mișcările de migrație au făcut ca, astăzi, să fie un oraș multicultural și multiconfesional. Alături de anglicani și catolici aici trăiesc și: quakeri, baptiști, sikii (din Pundjab), hinduși, evrei, musulmani. Orașul este mult mai diversificat din punct de vedere etnic. Pe lângă tradiționalele popoare britanice (englezi, galezi, irlandezi și scoțieni) aici sunt numeroase comunități venite din India, Pakistan, Somalia, Insulele Caraibe, Brazilia, China, Europa Centrală și de Est ș.a.

Din Bristol a pornit, în 1497, expediția lui John Cabot care, înainte de Columb, a ajuns pe continentul american (Columb, în primele două expediții, a ajuns doar în arhipelagul Antile). Legat de oraș a fost genialul inginer din sec. XIX Isambard Kingdom Brunel. Printre operele lui – cărți de vizită ale orașului Bristol – se numără podul Clifton Suspension Bridge peste canionul râului Avon

w historii dworzec kolejowy Temple Meads. Pochodzą stąd też fizyk noblista Paul Dirac oraz aktor Cary Grant. W Bristolu wyprodukowano również pierwsze czekoladowe jajko (w tym roku otwarte zostanie Muzeum Czekolady), a ze wspomnianego mostu oddano pierwszy skok na bungee. Wiele budynków w centrum przyozdobionych jest rysunkami najsłynniejszego artysty graffiti – tajemniczego Banksy. Latem odbywają się dwie wielkie imprezy: Bristol Harbour Festival przypominający o dziedzictwie morskim oraz Bristol Balloon Fiesta, na który przybywa przeszło 100 balonów z całego świata. Obie trwają po kilka dni i ściągają nierzadko po pół miliona gości.

Obok innych uczelni działa też prestiżowa Bristol Old Vic Theatre School. Jej absolwentami byli tacy aktorzy jak: Daniel Day-Lewis, Jeremy Irons, Pete Postlewaite, Patrick Stewart, Gene Wilder. Niestety wiele budynków zabytkowego centrum uległo zniszczeniu podczas ciężkich nalotów niemieckich w czasie II wojny światowej. Bristol ucierpiał w nich niewiele mniej od Londynu i Coventry. Kilkanaście mil od Bristolu leży jedno z najpiękniejszych miast kraju – Bath. Gorące, lecznicze źródła uczyniły z niego uzdrowisko już w czasach rzymskich. Turyści mogą odwiedzić znakomicie zachowaną łaźnię z tamtych czasów. Miasto posiada rozległą, zabytkową architekturę z epoki georgiańskiej (XVIII - pocz XIX w.). W Bath często toczy się akcja romansów pióra Jane Austen – oczywiście jest tu też muzeum pisarki. Na południe od Bristolu i Bath rozpościera się hrabstwo Somerset, urokliwa kraina rolnicza z pięknymi wioskami – tradycyjny ośrodek wyrobu cydru (lekkiego wina jabłkowego). Na wschód leży Wilshire, hrabstwo również rolnicze, a znane bardziej z megalitycznych budowli w Avebury i Stonehenge. Na północy rozpościera się hrabstwo Gloucestershire z rejonem Cotswolds, którego wsie uznawane są powszechnie za najpiękniejsze w kraju. Od zachodu Bristol obmywają fale Kanału Bristolskiego – zatoki Oceanu Atlantyckiego. Przerzucone przez nie dwa, kilkukilometrowe mosty wiodą do Walii – wciąż mistycznej krainy zielonych wzgórz, mnóstwa zamków i celtyckiej kultury. To, co od razu rzuca się w oczy, to dwujęzyczność tego kraju. Część mieszkańców posługuje się bowiem walijskim, pochodzącym z zupełnie innej rodziny językowej niż angielski i całkiem niepodobnym do niego. Szczęśliwie wszyscy oni znają też angielski.

Południowy zachód ujrzał pierwszą większą grupę Polaków dopiero w czasie II wojny światowej i byli to nasi lotnicy. Tworzyli oni 307. Dywizjon Myśliwski Nocny „Lwowskich Puchaczy” oraz 317. Dywizjon Myśliwski „Wileński”, stacjonujące w 1941 r. w Exeter, stolicy hrabstwa Devon. Przyczynili się oni walnie do obrony tego miasta. Cmentarz Higher Cemetery jest nekropolią, na której spoczęło 30 polskich lotników. Koniec wojny i komunistyczna okupacja Polski zmusiły wielu weteranów do pozostania w Wielkiej Brytanii. Część z nich wybrała Bristol, tworząc tu w 1947 r. koło Stowarzyszenia Polskich Kombatantów. Do kwietnia 1948 r.

și prima gară din istorie Temple Meads. De aici provin și fizicianul Paul Dirac – deținător al premiului Nobel precum și actorul Cary Grant. În Bristol a fost produs, de asemenea, primul ou de ciocolată (în acest an va fi deschis Muzeul Ciocolatei), iar de pe podul amintit a fost dată în folosință prima trambulină pentru bungee. Multe clădiri din centru sunt cu graffiti – ale misteriosului Banks. Vara se desfășoară două mari manifestări: Bristol Harbour Festival care amintește de tradiția marină și Bristol Balloon Fiesta la care sunt prezente peste 100 de baloane din toată lumea. Ambele durează câteva zile și atrag, adeseori, o jumătate de milion de oaspeți.

Pe lângă alte institute de învățământ superior, aici se află prestigiosul Bristol Old Vic Theatre School. Absolvenți ai acestui institut au fost actori ca: Daniel Day-Lewis, Jeremy Irons, Pete Postlewaite, Patrick Stewart, Gene Wilder. Din păcate, multe clădiri – monument din centru au fost distruse în timpul raidurilor germane în al II-lea război mondial. Bristol a suferit mai puțin decât Londra și Coventry. La câteva mile de Bristol se află unul din cele mai frumoase orașe ale țării – Bath. Izvoare fierbinți terapeutice au făcut din el o stațiune încă din epoca romană. Turiștii pot vizita băile din acele timpuri excelent conservate. Orașul are o amplă arhitectură istorică din epoca georgiană (sec. XVIII – începutul sec. XIX). În Bath adeseori se desfășoară acțiunea romanelor lui Jane Austen – bineînțeles, aici se află și muzeul scriitoarei. La sud de Bristol și Bath se întinde comitatul Somerset, pitoresc ținut agricol cu sate minunate – centru tradițional al producerii cidrului (vin ușor de mere). La răsărit se întinde Wilshire, un comitat tot agricol, dar cunoscut mai mult prin construcțiile megalitice de la Avebury și Stonehenge. La nord se întinde comitatul Gloucestershire cu raionul Cotswolds – ale cărui sate sunt recunoscute, în general, ca cele mai frumoase din țară. La vest, Bristol este spălat de valurile Canalului Bristol – golf al Oceanului Atlantic. Peste el – două poduri de câțiva kilometri duc în țara Galilor – ținut mistic cu coline verzi, multe castele și cultură celtică. Ceea ce sare deodată în ochi este bilingvismul acestei țări. Căci o parte din locuitori folosesc galeza care provine dintr-o cu totul altă familie de limbi decât engleza și cu totul diferită de aceasta. Din fericire, toți cunosc și engleza.

Sud-vestul Angliei a văzut primul grup mai mare de polonezi abia în timpul celui de al II-lea război mondial și aceștia au fost aviatorii. Ei formau a 307-a Divizie de Vânătoare de Noapte „Bufnițele Lvovului” și a 317-a Divizie de Vânătoare „Wileński” care staționau, în 1941, în Exeter, capitala comitatului Devon. Ei s-au implicat total în apărarea acestui oraș. Cimitirul Higher Cemetery este o necropolă în care și-au găsit odihna 30 de aviatori polonezi. Sfârșitul războiului și ocupația comunistă a Poloniei au obligat mulți veterani să rămână în Marea Britanie. O parte dintre ei au ales Bristol, formând aici în 1947 Cercul Asociației Combatanților Polonezi. Până în aprilie

w szeregach koła znalazło się już około 150 osób. Zaplecze pracy Koła SPK stanowiła miejscowa społeczność polska, na którą składali się byli żołnierze z różnych jednostek PSZ (z dużym udziałem 2 Korpusu), a także polska ludność cywilna przybyła z obozów w Afryce. W czerwcu 1948 r. został zakupiony Dom SPK przy 29 Whiteladies Road w dzielnicy Clifton (sprzedano go jako deficytowy 3 lata później). Koło rozwijało się bardzo pomyślnie. Stan ewidencyjny wzrósł do prawie 300 osób. Powstała drużyna piłki nożnej i sekcja tenisa stołowego, zorganizowano naukę języka polskiego i historii dla dzieci polskich. Koło było organizatorem uroczystości narodowych.

W 1954 r., zakupiony został dom przy 50 St. Paul's road. Będzie on odtąd, jako Dom Kombatanta, siedzibą Koła i centrum polskiego życia społeczno-kulturalnego w Bristolu. Istnieje on do dziś. Spotykają się w nim również członkowie Anglo-Polish Society. Dzięki wielkiej ofiarności parafian w lipcu 1968 r. zakupiono dotąd kongregacyjny kościół Arley, gdzie natychmiast po przekazaniu kluczy rozpoczęły się prace remontowe oraz budowa ołtarza. Kaplicy Arley nadano wezwanie Matki Bożej Ostrobramskiej, na pamiątkę kościoła pod tym samym wezwaniem w Wilnie, gdzie znajduje się – znana dobrze zwłaszcza kresowiakom – powszechnie czczona ikona Najświętszej Maryi Panny. Nowy kościół poświęcił bp Władysław Rubin i bp J. Rudderham w sierpniu 1968 r. Przez kolejne lata w kościele dokonano szereg remontów i przeróbek, nadając mu godny i nowoczesny wystrój. W 1980 r. jedna z bristolskich rodzin podarowała na rzecz parafii kopię oryginalnej ikony Matki Bożej Ostrobramskiej, namalowaną przez s. Cecylię, felicjanę z prowincji przemyskiej. Obraz został poświęcony przez Prymasa Polski kard. Stefana Wyszyńskiego i powieszony w nawie poprzecznej w kaplicy poświęconej Matce Bożej Ostrobramskiej.

Most Pulteney Bridge, Beth

1948 în rândurile cercului se aflau deja aprox. 150 de persoane. Activitatea Cercului se baza pe comunitatea poloneză din localitate, alcătuită din foști soldați din diferite unități ale Forțelor Armate Poloneze (cu o mare participare a Corpului 2), dar și populație civilă poloneză venită din lagărele din Africa. În iunie 1948 a fost cumpărată Casa ACP pe Whiteladies Road nr. 29, în cartierul Clifton (vândut ca deficit 3 ani mai târziu). Cercul s-a dezvoltat cu succes. Evidența membrilor a crescut până la aproape 300 de persoane. A luat ființă o echipă de fotbal și secția de tenis de masă, a fost organizată învățarea limbii polone și a istoriei pentru copiii polonezi. Cercul era organizatorul sărbătorilor naționale.

În anul 1954 a fost cumpărată casa de pe St. Paul's road nr. 50. De atunci aici se află Casa Combatantului, sediul Cercului și centrul vieții social-culturale din Bristol. Ea există până astăzi. Aici se întâlnesc și membrii Anglo-Polish Society. Datorită donațiilor enoriașilor, în iulie 1968 s-a cumpărat biserica Arley, până atunci biserică congregațională unde, imediat după predarea cheilor, au început lucrările de restaurare și construire a altarului. Capela Arley a devenit capela cu hramul Maicii Domnului de la Ostrabrama, în amintirea bisericii cu același hram din Vilnius unde se află icoana

Preasfintei Fecioare Maria, bine cunoscută mai ales celor din Kresy și cinstită peste tot. Noua biserică a fost sfințită în august 1968, de ep. Władysław Rubin și ep. J. Rudderham. În anii următori s-au efectuat o serie de reparații și transformări care au dat bisericii o formă impresionantă și modernă. În anul 1980, una din familiile din Bristol a dăruit parohiei o copie a originalului icoanei Maicii Domnului de la Ostrabrama

Most Clifton Suspension Bridge, Bristol

Uroczysta konsekracja kościoła miała miejsce we wrześniu 1989 r., a dokonał jej Prymas Polski kard. Józef Glemp oraz biskup diecezji Clifton Mervyn Alexander. W lutym 1981 r. zawiązał się z inicjatywy SPK komitet uczczenia pamięci pomordowanych w Katyniu. Poświęcenie Pomnika Katyńskiego w maju 1985 r., przed głównym wejściem do nowo wzniesionej katedry rzymskokatolickiej na Cliftonie, stanowiło ważne wydarzenie w życiu polskiej społeczności Wielkiej Brytanii. Gośćmi kombatantów z Bristolu było wiele wybitnych osobistości życia polskiego, jak generałowie PSZ: W. Anders, B. Duch, S. Kopański, S. Maczek, K. Ziemiński i K. Globisz, a z dostojników duchownych – ks. bp W. Rubin, ks. kard. H. Gulbinowicz, ks. bp S. Wesoły, rektor Polskiej Misji Katolickiej ks. infułat B. Michalski i ks. infułat W. Staniszewski.

Ten spokojny i uporządkowany świat miejscowej Polonii czekała jednak fundamentalna zmiana. Po wstąpieniu Polski do UE brytyjski rząd otworzył z dniem 1 maja 2004 r. granice dla obywateli nowych państw członkowskich – można było odtąd swobodnie osiedlać się i podejmować pracę. Liczono na napływ do Wielkiej Brytanii najwyżej 100 tysięcy migrantów – tymczasem samych Polaków przybyło co najmniej milion. W samym Bristolu, liczącym ponad 400 tysięcy mieszkańców, jest najprawdopodobniej niemal 20 tysięcy obywateli polskich (ponad 90 % to przybyli po 2004 r.). W przeciwieństwie do poprzedniej emigracji – politycznej, ta była zarobkowa. Część osób przyjeżdżała do Anglii, by oszczędzić pewną kwotę pieniędzy i wrócić z nią do kraju. Wielu jednak postanowiło pozostać tu na stałe. Pociągnęło to za sobą również konieczność organizowania się. Garstka nowych emigrantów zdecydowała się na działanie w ramach dotychczas istniejących struktur. Zaczęły więc powstawać nowe inicjatywy.

Najistotniejszą kwestią był problem komunikacji i przepływu informacji. Idealny okazał się tu Internet. Przez pewien czas istniały w Bristolu trzy strony internetowe: Polski Bristol, Moj Bristol (obie po pewnym czasie przestały funkcjonować) oraz Bristol24.pl. Ta ostatnia, którą mam zaszczyt współtworzyć stara się być czymś więcej niż medium – nieformalną paraorganizacją reprezentującą ogół Polonii nie tylko w samym mieście, ale i regionie. Organizuje sama lub wspiera rozmaite polonijne przedsięwzięcia. Przez przeszło dwa lata wychodził również z częstotliwością co parę tygodni magazyn „Bristol”, lecz niedawno redakcja ogłosiła zaprzestanie jego wydawania. Na falach komunalnego radio BCfm od trzech lat nadawana jest w niedziele po polsku i angielsku audycja „Radiowski”, a wcześniej równoległe istniał drugi program: „Izabela” i jego następcą „Coolturowy show”.

pictată de sora Cecylia, feliciană din provincia Przemysł. Icoana a fost sfințită de către Primatul Poloniei card. Stefan Wyszyński și pusă în nava transversală din capela închinată Maicii Domnului de la Ostrabrama. Consacrarea festivă a bisericii a avut loc în septembrie 1989 și a fost efectuată de Primatul Poloniei card. Józef Glemp și ep. diezezei Clifton Mervyn Aleksander. În februarie 1981, din inițiativa ACP a fost înființat comitetul de cinstire a memoriei celor uciși la Katyń. Sfințirea Monumentului Katyń-ului, în mai 1985, în fața intrării principale a noii catedrale romano-catolice din Clifton a reprezentat un important eveniment în viața comunității poloneze din Marea Britanie. Oaspeți ai combatanților din Bristol au fost numeroase personalități ale vieții poloneze, ca generalii Forțelor Armate Poloneze: W. Anders, B. Duch, S. Kopański, S. Maczek, K. Ziemiński și K. Globisz, iar dintre reprezentanții clerului – pr. ep. W. Rubin, pr. card. H. Gulbinowicz, pr. ep. S. Wesoły, rectorul misiunii Catolice Poloneze pr. infulat B. Michalski și pr. infulat W. Staniszewski.

Totuși, această lume liniștită și ordonată a cunoscut o schimbare fundamentală. După aderarea Poloniei la UE, guvernul britanic a deschis, începând cu ziua de 1 mai 2004, granițele pentru cetățenii noilor state membre – de atunci aceștia se puteau stabili și munci. Se estima că în Marea Britanie vor veni cel mult 100 de mii de emigranți – totuși au venit cel puțin un milion de polonezi. În Bristol, care numără peste 400 de mii de locuitori, sunt probabil 20 de mii de cetățeni polonezi (peste 90 % au venit după anul 2004). Spre deosebire de emigrația anterioară – politică, aceasta a fost „după pâine”. O parte veneau în Anglia pentru a economisi bani ca să se întoarcă la ei în țară. Totuși mulți au decis să rămână aici. Aceasta a atras după sine și necesitatea de a se organiza. Un grup de noi emigranți s-a decis să acționeze în cadrul structurilor existente până acum. Deci au început să apară noi inițiative.

Cea mai importantă problemă a fost cea a comunicării și circulației informațiilor. Internetul s-a dovedit ideal. Într-o perioadă, la Bristol au existat trei pagini de internet: Polski Bristol, Moj Bristol (ambele, după un timp, au încetat să funcționeze) precum și Bristol 124.pl. Aceasta din urmă, al cărei corealizator sunt, se străduiește să fie ceva mai mult decât un mediu – o paraorganizație neformală care să reprezinte diaspora poloneză în ansamblu, nu doar în oraș, ci și în regiune. Organizează singură sau sprijină diferite manifestări ale diasporei poloneze. Timp de aproape doi ani a ieșit tot la câteva săptămâni magazinul „Bristol”, dar de curând redacția a anunțat încetarea editării lui. Pe undele postului de radio comunal BCfm, de trei ani, se transmite, duminica, programul „Radiowski” în limbile polonă și engleză, iar anterior, în paralel a existat un al doilea „Izabela” și urmașul acestuia „Coolturowy show”.

Przy parafii polskiej działa obecnie również chór „Polskie kwiaty” oraz Anonimowi Alkoholicy. Działa też Polska Szkoła Sobotnia im. Jana Pawła II, pomagająca polskim dzieciom w zachowaniu kontaktu z rodzimą kulturą i językiem. Istnieje też druga placówka: Integracyjna Szkoła Sobotnia im. gen. Władysława Andersa. Podobne są m.in. w Bath, Cheltenham, Taunton, Exeter, Tiverton i walijskim Newport.

Zauważany przez media polskie i brytyjskie boom na posiadanie dzieci wśród Polaków skłania liczne mamy do organizowania rozmaitych klubów, w których mogą się one spotykać razem ze swoimi pociechami. Tego rodzaju kluby szybko zazwyczaj powstają w każdym polskim skupisku. Najbardziej znany to Polski Klub Rodzinny na Barton Hill.

Również sportowcy dają o sobie znać. Powstały m.in. klub koszykarski Bristol Eagles oraz piłkarski Polish Plough. Popularne jest uczestnictwo w biegach długodystansowych oraz sporty walki, szczególnie MMA. Gale tego ostatniego sportu rzadko odbywają się bez obecności polskich zawodników. W ostatnich dniach miłośnicy dwóch kółek powołali grupę Bristol Motorcycle Friends. Widocznie ożywia się polska scena kulturalna. Prawdziwym przełomem był ubiegłoroczny koncert rockowej supergrupy „Kult” w bristolskiej O2 Academy, który był najliczniejszym jak dotąd zgromadzeniem Polaków w West Country. Zasluga to ekipy Mega Polish Party, która regularnie organizuje mniejsze koncerty rockowe i imprezy taneczne. Odtąd rozmaite koncerty stały się częstsze – wystąpili m.in. raper Sobota, hip-hopowa Hi-Fi Banda, rockowo-folkowy Zakopower i in. Przyjeżdża również z przedstawieniami dla dzieci łódzki Teatr Arlekin. Dwukrotnie z sukcesami rozbawiał publiczność kabaret Ani Mru Mru.

Z inicjatywy zasłużonej pani Basi Everett, redakcji „Radiowskiego” oraz studenckiego stowarzyszenia PolSoc w styczniu b.r. w prestiżowej sali Colston Hall odbył się pierwszy festiwal polskiej kultury „Poles Aloud”. Nie sposób też nie wspomnieć o kilkunastu polskich policjantach w służbie formacji Avon and Somerset Constabulary. Dzięki przychylności komendy oraz ofiarnej pracy społecznej funkcjonariuszki Anny Skotnicznej organizowano m.in. pikniki policyjne dla lokalnej społeczności oraz spotkania z instytucjami i stowarzyszeniami, na których Polacy dzięki obecności tłumaczy mogli lepiej zapoznać się z ich funkcjonowaniem.

Z każdym kolejnym miesiącem i krzepnięciem Polonii umacnia się jej pozycja, co przy sporej liczebności pozwala mieć nadzieję, że Polacy w Bristolu i West Country będą w przyszłości grupą potrafiącą zadbać o interesy zarówno swoje, jak i macierzystego kraju. Jak na zaledwie kilka lat od momentu, gdy przyjeżdżać tu zaczęły tysiące zrobiono wiele i ten trend powinien się utrzymać.

Rafi Skórniowski

De asemenea, pe lângă parohia poloneză activează în prezent corul „Polskie Kwiaty” și Alcoolicii Anonimi. Activează și Școala Polonă de Sâmbătă „Ioan Paul al II-lea” care ajută copiii polonezi să păstreze contactul cu cultura și limba maternă. Există și Școala Integratoare de Sâmbătă „Gen. Władysław Anders”. Asemenea școli sunt, printre altele, și în Bath, Cheltenham, Taunton, Exeter, Tiverton și Newport în Țara Galilor.

Remarcat de mediile poloneze, boom-ul nașterii copiilor în rândul polonezilor determină multe mame să organizeze diferite cluburi în care pot să se întâlnească împreună cu odraslele lor. Astfel de cluburi apar, de obicei, repede în fiecare comunitate poloneză. Cel mai cunoscut este Clubul Polonez al Familiei de pe Barton Hill. Și sportivii se fac cunoscuți. Au apărut, printre altele, clubul de baschet Bristol Eagles și cel de fotbal Polish Plough. Populare sunt participarea la alergări pe distanțe lungi și luptele, mai ales MMA (Arte Marțiale Mixte). Galele acestui din urmă sport rar se desfășoară fără prezența concurenților polonezi. În ultimele zile, amatorii sportului pe două roți au înființat grupul Bristol Motorcycle Friends. Se animează evident scena culturală poloneză. Un moment crucial l-a reprezentat concertul de anul trecut al supergrupului rock „Kult” de la O2 Academy din Bristol, care a reunit numeroși polonezi din West Country. Meritul aparține echipei de la Mega Polish Party care, în mod regulat, organizează concerte rock mai mici și seri dansante. De atunci, diferitele concerte au devenit mai frecvente – au evoluat, printre alții, raperul Sobota, Hi-Fi Band hip-hop, formația de rock-folk Zakopower ș.a. De asemenea, Teatrul Arlekin din Łódź a venit cu reprezentații pentru copii. Cabaretul Ani Mru Mru a distrat cu succes publicul în două rânduri.

Din inițiativa doamnei Basia Everett, redacției postului „Radiowski” și asociației studențești PolSoc, în ianuarie a.c., în prestigioasa sală Colston Hall a avut loc primul festival de cultură polonă „Poles Aloud”. Trebuie de amintit câteva polițiste poloneze din formația Avon and Somerset Constabulary. Datorită bunăvoinței comandantului și implicării sociale a funcționarei Anna Skotniczna s-au organizat, printre altele, picnicuri pentru comunitatea locală precum și întâlniri cu instituții și asociații la care polonezii, datorită prezenței traducătorilor, au putut cunoaște funcționarea lor.

Cu fiecare lună și animare a diasporei poloneze, se întărește poziția ei, ceea ce, prin numărul mare al membrilor, ne permite să sperăm că polonezii din Bristol și West Country vor fi, în viitor, un grup care va putea să aibă în vedere atât interesele sale, cât și cele ale țării natale. Doar în câțiva ani de când au început să vină aici mii de polonezi s-a făcut mult și trendul acesta ar trebui să se mențină.

Trad. St. Iachimovschi

Zdjęcia: P. Komiuszewski

Nasze rumuńskie rekolekcje

To były wspaniałe rekolekcje! Rozważać Słowo Boże, kontemplując jednocześnie przepięknie zdobione ściany malowanych monasterów!

W dniach 6-12 lipca przebywaliśmy na Bukowinie – części ukraińskiej oraz rumuńskiej, przeżywając rekolekcje Lectio Divina (czyli zgłębianie, rozważanie Słowa Bożego). To był jeden cel naszej podróży, który udało się świetnie zrealizować, dzięki wspaniałej przyrodzie Bukowiny oraz klasztorom, zabytkom klasy UNESCO, które mają na zewnętrznych ścianach wymalowaną „Biblię dla ubogich”.

Drugim naszym zadaniem było spotkanie z rodakami – Polonią rumuńską. Dzięki gościnności i przychylności Stanisławy Jakimowskiej z Suczawy oraz Józefa Iriszka z Pojany Mikuli mogliśmy zamieszkać w pięknie odremontowanym Domu Polskim w Pojanie (w bardzo dobrych, hotelowych wręcz warunkach).

Dla mnie była to także podróż sentymalna, gdyż 18 lat temu przebywaliśmy w tej wsi większą grupą

Recolecții în Bucovina

Au fost niște recolecții excelente! Să reflectezi la Cuvântul lui Dumnezeu, contemplând, totodată, splendid împodobitele ziduri ale mănăstirilor pictate!

În zilele de 6-12 iulie am fost în Bucovina – în partea ucraineană și cea românească, trăind experiența recolecțiilor Lectio Divina (adică aprofundarea, meditația Cuvântului lui Dumnezeu). Acesta a fost scopul călătoriei noastre pe care am reușit să îl realizăm datorită minunatei naturi a Bucovinei precum și mănăstirilor, monumente UNESCO, care au pictată, în exterior, „Biblia pentru săraci”.

A doua noastră misiune a fost să ne întâlnim cu compatrioții noștri din România. Datorită ospitalității și bunăvoinței d-nei Stanislava Iachimovschi din Suceava precum și a d-lui Iozef Iriszek din Poiana Micului am putut locui în Casa Polonă din Poiana, frumos renovată (în condiții foarte bune).

Pentru mine a fost și o călătorie sentimentală, căci cu 18 ani în urmă am fost în acest sat într-un grup mai numeros de recolecție (și cu întreaga noastră familie) și țin minte vechea Casă Polonă și vechea școală înlocuită de o modernă și frumoasă școală construită de Polonia.

Micul nostru grup (5 persoane și conducătorul ei – misionarul Sfintei Familii – pr. Adam Bajorski) s-a

rekolekcyjną (w tym cała nasza rodzina) i pamiętam stary Dom Polski i starą szkołę, którą teraz zastąpiła nowoczesna, piękna duża szkoła wybudowana ze środków przekazanych przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Nasza mała grupka rekolekcyjna (5 osób oraz prowadzący – misjonarz św. Rodziny – ks. Adam Bajorski) włączyła się w życie społeczności w Pojanie, biorąc udział w codziennej Mszy św. i spotykając się z rodakami.

Zauważyliśmy duże zmiany na lepsze – nowy kościół pod wezwaniem bł. Jana Pawła II, wspomniana już szkoła, nowa droga, itp. Ale także w innych wsiach – Pleszy i Nowym Solońcu – polepszyło się życie mieszkańców.

Wsie polskie to nie tylko starannie i czysto utrzymane domostwa, kościoły, drogi, szkoły, to przede wszystkim pięknie zachowane polskie tradycje, język, wiara. To tu należałoby przywozić młodych kosmopolitów z Polski, aby (nic nie ujmując Unii Europejskiej) uczyli się patriotyzmu od rodaków, którzy może nigdy nie byli w ojczyźnie, może widzieli ją tylko raz, a może wspominają jedynie Polskę jako kraj swoich przodków, bo to już czwarte czy dalsze pokolenie żyje na terenie Rumunii. Ale bardzo nas wzruszyło i ujęło za serce to, że świętują Dzień Flagi Polskiej, obchodzą uroczystości 3 Maja czy tańczą ludowe polskie tańce i śpiewają piosenki w zespołach ludowych, które wyjeżdżają na festiwale do ojczyzny.

Chciałoby się powiedzieć: A to Polska właśnie! Choć przeszczepiona na inną ziemię. Prawdziwa Polska i prawdziwi Polacy, którym z woli Bożej przyszło żyć daleko od kraju rodzinnego. Dziękujemy za spotkanie z Wami i Wasze świadectwo życia. Niech Wam Bóg błogosławi!

Anna Łuczak

integrat în viața comunității din Poiana, participând zilnic la Sf. Liturghie și întâlnindu-se cu compatrioții. Am observat mari schimbări în bine – noua biserică cu hramul Fericitul Ioan Paul al II-lea, școala menționată mai sus, noul drum ș.a. Dar și în alte sate – Pleșa și Solonețu Nou – viața locuitorilor s-a îmbunătățit.

Satele poloneze nu înseamnă doar gospodării bine și curat întreținute, biserici, drumuri, școli, înseamnă, mai ales, tradițiile poloneze, limba, credința bine păstrate. Aici ar trebui să îi aducem pe tinerii cosmopoliți din Polonia pentru ca să învețe patriotismul de la compatrioții care poate nu au fost niciodată în patrie, poate au văzut-o doar o dată, sau poate amintesc de Polonia doar ca țară a înaintașilor lor, pentru că este a patra sau următoarea generație care trăiește în România. Dar ne-a emoționat

faptul că sărbătoresc Ziua Drapelului Poloniei, ziua de 3 Mai sau dansează dansuri populare poloneze și cântă cântece în ansambluri populare care participă la festivaluri în patrie.

S-ar putea spune: Aceasta este Polonia! Deși transplantată pe alt pământ. Adevărata Polonie și adevărații polonezi cărora, din voia lui Dumnezeu, le-a fost dat să trăiască departe de țara natală. Mulțumim pentru întâlnirea cu Voi și pentru dovada Voastră de viață. Dumnezeu să Vă binecuvânteze!

Trad. St. Iachimovschi

Letnia Szkoła Języka i Kultury Polskiej nagrodą dla najlepszych studentów lektoratu języka polskiego

Trudno wyobrazić sobie lepsze warunki do nauki języka obcego niż całkowite zanurzenie się na pewien czas w środowisku osób, dla których stanowi on język ojczysty oraz przebywając w kraju, w którym język ten jest podstawowym i nierzadko jedynym środkiem komunikacji. To wszystko w połączeniu z intensywnymi kursami z zakresu gramatyki i słownictwa oraz bogatą ofertą zajęć dodatkowych poświęconych historii i kulturze kraju, warsztatom teatralnym i nauce tańców ludowych stanowi chyba najlepszy bodziec do przezwyciężenia bariery komunikacyjnej i tzw. rozwiązania języka.

Taki właśnie cel przyświeca organizatorom Letnich Szkół Języka Polskiego dla obcokrajowców, które w miesiącach letnich odbywają się w wielu ośrodkach akademickich na terenie całej Polski. Udział w takim wydarzeniu w normalnych warunkach zdecydowanie przekracza budżet studenckiej kieszeni i pewnie mało który z naszych studentów mógłby sobie pozwolić na tego typu przygodę, gdyby nie stypendia oferowane przez polskie Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Biuro Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej w Warszawie, w ramach których rokrocznie

Georgiana Harangi

Școala de vară de limbă și cultură poloneză – premiu pentru cei mai buni studenți ai lektoratului de limba polonă

Alina Sabou

Cu greu se pot imagina mai bune condiții pentru învățarea unei limbi străine decât imersarea, pentru o bucată de timp, în mediul natural al vorbitorilor nativi ai acelei limbi, cu alte cuvinte, sejurul în țara în care respectiva limbă este utilizată în comunicarea zilnică, putând fi uneori chiar unicul mijloc de comunicare. Aceasta, împreună cu cursuri intensive de gramatică și vocabular și o bogată ofertă de cursuri suplimentare de istoria și cultura țării în cauză, cursuri de teatru sau dansuri populare reprezintă poate cel mai bun stimul pentru depășirea barierei de comunicare în vederea dezvoltării aptitudinilor de utilizare a limbii respective.

Acesta este obiectivul organizatorilor școlilor de vară de limba polonă pentru străini care au loc pe tot parcursul verii în diverse centre academice pe teritoriul întregii Polonii. Participarea la astfel de evenimente în condiții normale ar depăși bugetul de care dispune un student și cu siguranță nu mulți ar fi cei care și-ar permite o astfel de aventură, dacă nu ar exista bursele oferite de Ministerul Științei și Învățământului Superior din Polonia precum și de Biroul Recunoașterii Studiilor și Schimburilor Internaționale din Varșovia, în cadrul cărora peste 10 studenți care învață limba polonă la București, Iași și Cluj au posibilitatea de a petrece un sejur de trei săptămâni în Polonia, pentru a participa la cursuri intensive de limbă și cultură polonă. Bursele acoperă integral costurile de înscriere și participare la cursuri, precum și la evenimentele culturale și sociale suplimentare, cazarea, masa și participarea la excursiile de weekend

kilkunastu studentów, uczących się języka polskiego w Bukareszcie, Jassach oraz w Klużu wyjeżdża na trzytygodniowe intensywne kursy języka oraz kultury polskiej do Polski. Stypendia pokrywają całkowity koszt uczestnictwa w zajęciach językowych oraz imprezach towarzyszących, noclegi, wyżywienie oraz udział w weekendowych wycieczkach krajoznawczych. Uczestnicy kursu pokrywają natomiast koszty transportu z Rumunii do miejsca, w którym odbywa się szkoła letnia w Polsce.

Do udziału w tegorocznych szkołach letnich języka i kultury polskiej w Polsce z lekturatu języka polskiego oraz Centrum Języka i Kultury Polskiej na Uniwersytecie Babeş-Bolyai w Kluż-Napoka zakwalifikowane zostały 4 studentki, które osiągnęły najlepsze wyniki w nauce języka polskiego w minionym roku akademickim. Są to Maria Silvana Găinescu, studentka pierwszego roku studiów magisterskich na kierunku Europeistyka ze specjalizacją Niemcy i Europa Wschodnia; Georgiana Harangi, studentka pierwszego roku studiów licencjackich na kierunku Współczesne Języki Stosowane ze specjalnością język angielski i język francuski; Edina Jarosevits, studentka pierwszego roku studiów magisterskich na kierunku Europeistyka ze specjalnością strategia europejska i trwały rozwój oraz Alina Sabou, studentka drugiego roku studiów magisterskich na kierunku Ekonomia ze specjalnością banki i rynki kapitału. Ośrodkami, które gościły naszych studentów w tym roku były Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie oraz Uniwersytet Kardynała Wyszyńskiego w Warszawie.

Udział w letnich kursach języka polskiego i kultury polskiej w Polsce jest nagrodą za wysiłek włożony w naukę języka polskiego podczas całego roku akademickiego. Wysiłek, który chyba jednak się opłaca. Popatrzmy, z jakimi wrażeniami nasze studentki wróciły z trzytygodniowego pobytu w Polsce na letniej szkole języka i kultury polskiej.

„Tutaj nikt nie mówi do nas po angielsku, więc całymi dniami słyszę wyłącznie język polski, co bardzo mi pomaga. Dzisiaj na przykład będziemy prezentować Rumunię używając języka polskiego. Pozostali kursanci są bardzo mili. Czuję się tutaj bardzo dobrze i cieszę się, że miałam możliwość przyjechania do Polonicum”.

Edina Jarosevits

„Polska? Dla mnie istnieje marzenie o Polsce, a nie o Ameryce, przynajmniej na razie. Nie byłam jeszcze w Ameryce, ale mogę powiedzieć z ręką na sercu, że kocham Polskę i wszystko co się z nią łączy: ludzi, rzeczy, tradycje. Chociaż nie widziałam jeszcze zbyt

Maria Silvana Găinescu

pentru descoperirea regiunii. Participanții la curs trebuie să își acopere doar costurile transportului din România până în orașul unde are loc cursul și retur.

Patru studente ale lectoratului de limbă polonă și ale Centrului de Limbă și Cultură Polonă al Universității „Babeş-Bolyai” din Cluj s-au calificat pentru a participa anul acesta la cursurile de vară de limbă și cultură polonă din Polonia, obținând cele mai bune rezultate în anul academic trecut. Ele sunt: Maria Silvana Găinescu, studentă în anul I la masteratul Facultății de Științe Europene cu specializarea „Germania și Europa de Est”; Georgiana Harangi, studentă în anul I la Facultatea de Litere, specializarea Limbi Moderne Aplicade, franceză - engleză; Edina Jarosevits, studentă în anul I la masteratul Facultății de Științe Europene „Strategia europeană a dezvoltării durabile” și Alina Sabou, studentă în anul II la masteratul „Bănci și piețe de capital” al Facultății de Economie și Gestiunea Afacerilor. Universitățile care le-au găzduit pe studentele noastre în acest an au fost: Universitatea din Varșovia, Universitatea „Mikołaj Kopernik” din Toruń, Universitatea „Marie Skłodowska-Curie” din Lublin și Universitatea „Kardynał Wyszyński” din Varșovia.

Participarea lor la cursurile intensive de vară este un binemeritat premiu recompensând eforturile lor în învățarea limbii polone pe parcursul întregului an academic, strădaniei care, iată, nu au fost în zadar! Să vedem cu ce impresii s-au întors studentele noastre din sejurul de trei săptămâni în Polonia la școli de vară de limbă și cultură polonă.

„Aici nu vorbește nimeni cu noi în engleză, deci toată ziua aud numai limba polonă, ceea ce mă ajută foarte mult. Astăzi de exemplu facem o mică prezentare în polonă despre România. Colegii mei sunt foarte de treabă, mă simt foarte bine aici și mă bucur că am avut posibilitatea să vin la Polonicum”.

Edina Jarosevits

„Polonia? Pentru mine există visul polonez și nu visul american, cel puțin deocamdată. Nu am vizitat încă SUA, dar pot să spun cu mâna pe inimă că iubesc Polonia și tot ce ține de ea: oameni, locuri, tradiții. Cu toate că nu

dużo, podczas trzytygodniowego pobytu na Letniej Szkole Języka Polskiego widziałam tylko wyjątkowe rzeczy i spotkałam samych wspaniałych ludzi”.

Georgiana Harangi

„Najbardziej podobały mi się zajęcia z języka polskiego, w ramach których prowadziliśmy konwersacje i uczyliśmy się nowych słów za pomocą piosenek. (...) Zajęcia fonetyczne były bardzo przydatne do ćwiczenia wymowy, chociaż równocześnie były też bardzo zabawne. Naśladowaliśmy zwierzęta, odgłosy natury i czytaliśmy wiersze, które zawierały wiele wyrazów trudnych do wypowiedzenia”.

Maria Silviana Găinescu

„Letnia Szkoła Języka i Kultury Polskiej w Lublinie to wyjątkowe doświadczenie! W programie znalazło się wszystko to, czego można oczekiwać uczestnicząc w tego rodzaju imprezie: konwersacje w języku polskim, lektorzy bardzo dobrze przygotowani do zajęć, polski film, nowi przyjaciele z całego świata, małe, spokojne miasto, idealne do studiowania i miłego spędzania wolnego czasu ze znajomymi, no i oczywiście dużo tradycyjnego jedzenia”. (...) Świetnym pomysłem była organizacja „Wieczoru narodów”, podczas którego każdy z uczestników Szkoły przedstawiał kraj, z którego pochodzi. Dzięki temu mogliśmy zobaczyć, jak każdy postrzega swój własny kraj i co ma do powiedzenia na jego temat”.

Alina Sabou

Małgorzata Tomasziewicz

am văzut prea multe dintre acestea din urmă în cele 3 săptămâni petrecute la Școala Poloneză de Vară din Toruń, cu siguranță însă am avut parte numai de locuri și oameni minunați”

Georgiana Harangi

„Cursul meu preferat a fost cel de limba polonă, la care am discutat și am învățat cuvinte noi prin intermediul cântecelor. (...) Cursurile de fonetică au fost de mare ajutor pentru exersarea pronunției, dar în același timp au fost și amuzante. Am imitat animale, zgomote din natură și am citit poezii care erau mai greu de pronunțat”.

Maria Silviana Găinescu

„Școala de vară de limbă și cultură polonă de la Lublin înseamnă o adevărată experiență! Am avut parte de ceea ce își dorește fiecare persoană de la o școală de vară: conversații în polonă, profesori foarte bine pregătiți, film polonez, noi prieteni din întreaga lume, un oraș mic, liniștit-perfect pentru studiu și socializare și multă mâncare tradițională. (...) O idee grozavă a fost „seara națiunilor” în care participanții la școala de vară au prezentat câte ceva despre țara din care provin. Cu această ocazie, am putut să vedem cum își vede fiecare propria țară și ce are de zis despre aceasta”.

Alina Sabou

Trad. I. Diaconu-Mureșan

Să ne încredințăm Mariei...

Acesta este gândul ce i-a animat pe cei aprox. 5000 de pelerini veniți la Cacica pentru a asista la sărbătoarea Adormirea Maicii Domnului, convinși fiind că Sfânta Maria înălțată cu trupul și sufletul la cer le va asculta ruga.

Powierzmy się Maryi...

Ta myśl przyświecała prawie 5 tysiącom pielgrzymów przybyłych do Kaczyki, aby uczestniczyć w święcie Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny, przekonanych, że Matka Boska wysłucha ich modlitw.

Mimo iż odpust w Sanktuarium Maryjnym w Kaczyce obchodzi się 15 sierpnia, można powiedzieć, że uroczystość rozpoczęła się 13 sierpnia pielgrzymką rowerzystów. Około 100-osobowa grupa młodzieży zebrała się na podwórku Franciszkańskiego Instytutu

Deși hramul Sanctuarului Marian de la Cacica se sărbătorește în ziua de 15 august, se poate spune că sărbătorirea a început pe 13 august cu pelerinajul bicicliștilor. Aprox. 100 de tineri s-au adunat în curtea Institutului Teologic Franciscan din Roman unde a avut loc deschiderea pelerinajului oficiată de PS Petru Gherghel, episcopul diecezei de Iași, care a binecuvântat participanții la pelerinajul pe biciclete.

În aceeași zi, la Casa Polonă din localitate a avut loc ședința de instruire a celor peste 65 de voluntari din dieceza de Iași, iar la ora 19.00 aceștia au participat la o Sfântă Liturghie.

Ziua de 14 august a început cu pelerinajul tradițional al tinerilor în frunte cu PS Aurel Percă. Tot în ziua de 14 august a avut loc celebrarea penitențială, iar cuvântul de învățătură a fost rostit de pr. Cristinel Fodor. Seara, la ora 18.00 a avut loc Sfânta Liturghie pentru tineri oficiată de PS Aurel Percă, episcop auxiliar de Iași, și PS Anton Coșa de la Chișinău în prezența a aprox. 50 de preoți.

Cu prilejul hramului Bazilicii Minor din Cacica PS Petru Gherghel a consacrat, în ziua de 14 august, noul altar de unde ne binecuvântează Preacurata Fecioară Maria. Realizarea noului altar a fost posibilă și cu sprijinul președintelui Uniunii Polonezilor din România Ghervazen Longher, deputat al minorității polone în Parlamentul României.

Ziua de 14 august s-a încheiat cu privegherea mariană. Miile de pelerini au participat la procesiunea din jurul bisericii, cu lumânări în mâini au recitat rozariul, iar cuvintele „Bucură-te, Marie, cea plină de har” erau reverberate de dealurile din jur.

În ziua de hram – 15 august, s-au oficiat 6 liturghii, din care 4 în limbile polonă, germană, maghiară și ucraineană, dovadă a ceea ce înseamnă Bucovina – ținut binecuvântat de Dumnezeu în care, de veacuri, conviețuiesc în armonie oameni de diferite etnii uniți prin aceeași credință.

Teologicznego w Romanie, gdzie miało miejsce rozpoczęcie pielgrzymki pobłogosławionej przez J.E. Petru Gherghela, biskupa diecezji w Jassach.

Tego samego dnia w Domu Polskim w Kaczyce miało miejsce instruktażowe zebranie dla ponad 65 wolontariuszy z diecezji Jassy, a o godzinie 19.00 wszyscy uczestniczyli we Mszy św.

Dzień 14 sierpnia rozpoczął się tradycyjną pielgrzymką młodych na czele z J.E. Aurelem Percă. Również tego dnia miało miejsce nabożeństwo pokutne, a naukę wygłosił ksiądz Cristinel Fodor. Wieczorem, o godzinie 18.00, została odprawiona Msza św. dla młodzieży, celebrowana przez J.E. Aurela Percă, biskupa pomocniczego z Jass i J.E. Antona Coșa z Kiszyniowa w obecności około 50 księży.

Z okazji odpustu Bazyliki Mniejszej w Kaczyce, J.E. Petru Gherghel poświęcił 14 sierpnia nowy ołtarz, skąd błogosławi nam Najświętsza Maryja Panna. Realizacja nowego ołtarza była możliwa dzięki pomocy prezesa Związku Polaków w Rumunii Gerwazego Longhera, posła mniejszości polskiej do Parlamentu Rumunii.

Dzień 14 sierpnia zakończył się maryjnym czuwaniem. Tysiące pielgrzymów uczestniczyło w procesji dookoła kościoła, ze świecami w dłoniach odmawiało różaniec, a słowa „Zdrowaś Maryjo, łaski pełna” odbijały się od okolicznych pagórków.

W dniu odpustu – 15 sierpnia, odprawiono 6 Mszy św., z których 4 w językach: polskim, niemieckim, węgierskim i ukraińskim, dowód na to, co oznacza Bukowina – ziemia błogosławiona przez Boga, gdzie od wieków w zgodzie współżyją ludzie różnych narodowości, połączeni tą samą wiarą.

Momentul central, înălțător a fost liturghia solemnă de la ora 11.00. Omilia a fost rostită de PS Paolo de Nicolò, regent al Casei Pontificale, asistat de aprox. 70 de preoți. În omilie înaltul reprezentant al Vaticanului s-a oprit, mai întâi, la Neprihănită Zămislire și, ca o consecință a acesteia, la Înălțarea Mariei cu trupul și cu sufletul la Cer care prefigurează, așadar, și mântuirea noastră. Omilia înaltului prelat a cuprins îndemnul „Marie, Mama noastră, ne încredințăm pe noi înșine în întregime, așa cum suntem”. În încheiere, trimisul Vaticanului, a transmis salutul Sfântului Părinte Benedict al XVI-lea precum și Binecuvântarea Apostolică a acestuia.

Pelerinii s-au întors la casele lor întăriți în credință, mai buni, mai iertători, cu iubire de Aproapele, căci Dumnezeu este iubire.

Stanislava Iachimovschi

Zdjęcia: www.ercis.ro

Momentem centralnym, najbardziej podniosłym, była uroczysta liturgia o godzinie 11.00. Homilia została wygłoszona w obecności około 70 księży przez Paolo de Nicolò, pełniącego w latach 1994-2012 funkcję regenta Prefektury Domu Papieskiego. W homilii wysoki przedstawiciel Watykanu zatrzymał się najpierw nad Niepokalanym Poczęciem i jego następstwem, Wniebowzięciem Maryi, które stanowi zapowiedź naszego zbawienia. Homilia dostojnika kościelnego wzywała „Maryjo, Matko nasza, powierzamy się Tobie w całości, tacy, jakimi jesteśmy”. Na zakończenie, wysłannik Watykanu przekazał pozdrowienia od Ojca Świętego Benedykta XVI oraz jego apostolskie błogosławieństwo. Pielgrzymi wrócili do swoich domów wzmocnieni w wierze, bardziej wielkoduszni, pełni miłości wobec bliźniego, bo miłością jest sam Bóg.

Tlum. B. Breabăn

Podziękowania Mulțumiri

Vacanță în Polonia

Vacanța de anul acesta se apropie de sfârșit, pentru mulți elevi a fost o odihnă de la școală, plecarea împreună cu părinții sau vizită la rudele la care nu au fost demult. Ca în fiecare an, un numeros grup de copii și tineret a avut posibilitatea de a pleca în Polonia. Peste 100 de persoane au petrecut clipe minunate și de neuitat în șase localități diferite, fiecare din ele altfel, dar din toate copiii s-au întors în România cu un bogat bagaj de experiențe.

Participanții la taberele de anul acesta s-au odihnit și au petrecut:

- În zilele de 3-8 iunie, la invitația Centrului Sportiv din Warmia -Mazuria, un grup de elevi a participat la cea de a IV-a Cursă Internațională de la Grundwald. Copiii, pe lângă participarea la întrecerea sportivă, au avut prilejul de a vizita orașul Olsztyn precum și de a participa la partea distractivă împreună cu alți participanți;
- 27 de elevi de la Colegiul din Gura Humorului, la invitația Asociației „Promyk”, în perioada 27 iunie-13 iulie au vizitat Września unde au participat la proiectul educativ intitulat „Școala de Vară de Limbă”;
- 30 de copii și-au petrecut vacanța făcând cunoștință cu istoria și cultura Cracoviei și a voievodatului Małopolska. Tabăra s-a desfășurat în perioada 16-29 iulie, iar organizator a fost Voievodatul Małopolska;
- la invitația Filialei „Wspólnota Polska” din Mazuria de Nord, un grup de 25 de copii și tineri, între 19-25 iulie, și-au petrecut vacanța la Pułtusk;
- la invitația președintelui Asociației „Wspólnota Bukowińska” – Wilhelm Skibiński, 12 persoane au plecat la Zielona Góra, în perioada 26 iulie-8 august;
- la invitația Fundației „Krzyżowa pentru Înțelegere Europeană”, în zilele de 12-21 august, 14 persoane au plecat la atelierele „Noi, copiii Europei” de la Krzyżowa.

Podziękowania Mulțumiri

Letni wypoczynek w Polsce

Tegoroczne wakacje dobiegają końca, dla wielu uczniów był to czas na odpoczynek od szkoły, wspólny wyjazd z rodzicami czy też odwiedzenie dawno nie widzianych krewnych. Jak co roku liczna grupa dzieci i młodzieży miała możliwość wyjechania do Polski. Ponad 100 osób spędziło piękne i niezapomniane chwile w pięciu różnych miejscowościach, każde z nich było inne, lecz ze wszystkich dzieci wracały z równie dużym bagażem doświadczeń do Rumunii.

Uczestnicy tegorocznych kolonii odpoczywali i bawili się:

- w dniach 3-8 czerwca grupa uczniów na zaproszenie Warmińsko-Mazurskiego Ośrodka Sportowego wzięła udział w IV Międzynarodowych Biegach Grunwaldzkich. Dzieci oprócz udziału w sportowej rywalizacji miały także okazję do zwiedzania Olsztyna oraz wspólnej zabawy z innymi uczestnikami;
- 27 uczniów uczęszczających do Liceum w Gura Humorului na zaproszenie Stowarzyszenia „Promyk” w terminie 27 czerwca-13 lipca odwiedziło Wrześnię, gdzie uczestniczyli w projekcie edukacyjnym p.t. „Letnia Szkoła Języka”;
- grupa 30 dzieci spędziła wakacje poznając historię oraz kulturę Krakowa i Małopolski. Kolonie odbyły się w terminie od 16 do 29 lipca, a organizatorem był Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego;
- na zaproszenie Północno-Mazowieckiego oddziału „Wspólnota Polska” grupa 25 osób spędziła w dniach od 19 do 25 lipca czas w Pułtusk;
- 12 osób wyjechało na zaproszenie prezesa Stowarzyszenia „Wspólnota Bukowińska” Wilhelma Skibińskiego w terminie od 26 lipca do 8 sierpnia do Zielonej Góry;
- na zaproszenie Fundacji „Krzyżowa dla Porozumienia Europejskiego” w dniach 12-21 sierpnia 14 osób wyjechało na warsztaty „My, Dzieci Europy” do Krzyżowej;

Tuturor acelor persoane care au contribuit la organizarea odihnei de vară a copiilor și tinerilor de origine poloneză din Bucovina, în numele Conducerii Uniunii Polonezilor din România, a participanților și părinților lor adresez cele mai sincere mulțumiri.

*Președintele Uniunii Polonezilor din România
Ghervazen Longher*

Wszystkim tym osobom, które przyczyniły się do organizacji letniego wypoczynku dla dzieci i młodzieży polskiego pochodzenia z Bukowiny w imieniu Zarządu Związku Polaków w Rumunii, samych uczestników oraz ich rodziców składam serdeczne podziękowania.

*Prezes Związku Polaków w Rumunii
Gerwazy Longher*

Două săptămâni în Cracovia

Wizyta w Kopalni Soli w Wieliczce

16-29 iulie 2012, o perioadă pe care nu o voi uita prea curând.

Am plecat din fața Casei Polone din Suceava la ora 8.00. Eram 26 de copii însoțiți de d-na Lucia Țebrea de care, să fiu sinceră, ne-am atașat din prima clipă. Am străbătut România, apoi, prin Ungaria și Slovacia, am ajuns la Cracovia, în dimineața zilei de 16 iulie. Aici am fost întâmpinați cu căldură de d-na Bożena și dl. Sławek care ne-au fost alături pe parcursul celor două săptămâni petrecute în Polonia.

La tabără au participat și două grupuri din Belarus și, respectiv, Kazahstan. Cu acești copii ne-am împrietenit foarte repede, am luat parte la activități comune și continuăm să ținem legătura, în ciuda distanței care ne desparte. Grupul nostru a făcut o bună impresie prin participarea la diferite concursuri: de muzică, dans, teatru, desen.

În Cracovia ne-a fost ghid dl. Leon care ne-a condus pe urmele Papei Ioan Paul al II-lea. Am vizitat castelul Wawel, Collegium Maius și Collegium Novus precum și Universitatea Jagiellonă. Organizatorii ne-au pregătit o surpriză – două excursii în afara Cracoviei – la salina Wieliczka și la Zakopane. Am luat parte și la lecții de limbă polonă, pe parcursul acestora am devenit tot mai siguri pe cunoștințele noastre.

Dwa tygodnie w Krakowie

16-29 lipca 2012 r., okres, który na długo pozostanie w mojej pamięci.

Wyjechaliśmy sprzed Domu Polskiego w Suczawie o godzinie 8.00. Było nas 26 dzieci i towarzysząca nam pani Lucia Țebrea, do której przywiązaliśmy się, mówiąc szczerze, od pierwszej chwili. Przejechaliśmy Rumunię, potem Węgry i Słowację, dojeżdżając do Krakowa 16 lipca rano. Tutaj zostaliśmy ciepło przyjęci przez panią Bożenę i pana Sławka, którzy towarzyszyli nam przez okres dwóch tygodni spędzonych w Polsce.

W obozie wzięły udział dwie grupy: jedna z Białorusi, druga z Kazachstanu. Zaprzyjaźniliśmy się z nimi bardzo szybko, uczestniczyliśmy we wspólnych zajęciach i mimo odległości, która nas dzieli, pragniemy utrzymywać kontakty. Nasza grupa zrobiła dobre wrażenie uczestnicząc w różnego rodzaju konkursach: muzycznych, tanecznych, teatralnych i plastycznych.

W Krakowie przewodnikiem był pan Leon, który poprowadził nas śladami papieża Jana Pawła II. Zwiedziliśmy Wawel, Collegium Maius i Collegium Novus oraz Uniwersytet Jagielloński. Organizatorzy przygotowali nam niespodziankę – dwie wycieczki poza Kraków: do kopalni soli w Wieliczce i do Zakopanego. Wzięliśmy udział w lekcjach języka polskiego, po odbyciu których staliśmy się bardziej pewni naszych umiejętności.

Przed pomnikiem Jana Pawła II w Krakowie

Cu două zile înainte de plecare a avut loc o seară de rămas bun care a început cu un concurs la care au luat parte câte trei copii din fiecare grupă. Concurusul a constat în recunoașterea și denumirea unor imagini prezentate. Fiecare dintre noi a primit cadouri. Cu acest prilej am mulțumit gazdelor noastre care, pentru două săptămâni, au fost familia noastră. La final, am exclamat cu toții „La revedere peste un an!”.

Edelina Elena Bejan

Zdjęcia: L. Țebreaan i I. Sinescu

Cracovia, orașul în care îți dorești mereu să revii !

În luna iulie 2012, am avut plăcerea să însoțesc un grup de 26 de copii și tineri foarte simpatici, din orașele: Suceava, Huși, Siret, Rădăuți și Gura Humorului, în tabăra educativă din Cracovia.

Timp de 2 săptămâni copiii și tinerii au avut posibilitatea să viziteze cele mai importante obiective din faimosul oraș polonez Cracovia și nu numai. De asemenea au cunoscut și legat prietenii cu copii și tineri din Kazahstan și Belarus.

**Panorama Krakowa
z wieży Bazyliki Miłosierdzia Bożego**

Ospitalitatea gazdelor a contribuit la o atmosferă plăcută și primitoare. Am întâlnit aici oameni extrem de cumsecade și bine pregătiți. Echipa de cadre didactice din Polonia ne-a lăsat o impresie deosebită. Toți participanții taberei au pregătit activități educative și sportive plăcute, antrenante. La serbarea organizată de „Ziua Poloniei” (ziua polonezilor sosiți în tabără) am avut plăcerea să cunoaștem o parte din oficialitățile care au dat posibilitatea ca elevii să beneficieze de această ședere. Participarea copiilor a fost răsplătită cu diverse cadouri din partea organizatorilor. Ne-a plăcut modul de organizare a activităților precum și faptul că s-a respectat întru totul programul educativ al taberei și anume orele de limba polonă desfășurate în cursul după amiezii și vizitele planificate. În fiecare seară precum și în excursiile făcute cu copiii am fost permanent însoțiți de instructorii polonezi care au putut oferi copiilor comunicare în limba polonă. A fost o tabără bine organizată, cu foarte multe lucruri noi și interesante.

Dwa dni przed wyjazdem miał miejsce wieczorek pożegnalny, rozpoczął się on konkursem, w którym uczestniczyło po troje dzieci z każdej grupy. Konkurs polegał na odgadnięciu i nazwaniu przedstawionych obrazów. Każdy z nas otrzymał prezenty. Z tej okazji podziękowaliśmy naszym gospodarzom, którzy przez dwa tygodnie byli dla nas rodziną. Na zakończenie wszyscy wznieśliśmy okrzyk: „Do zobaczenia za rok!”.

Tłum. B. Breaban

Kraków, miasto do którego chciałoby się ciągle powracać

W czerwcu 2012 r. miałam przyjemność towarzyszyć grupie 26 bardzo sympatycznych dzieci i młodzieży z miast: Suczawa, Huși, Siret, Radowce i Gura Humorului w obozie edukacyjnym w Krakowie.

W ciągu dwóch tygodni dzieci i młodzież miały możliwość poznania najważniejszych obiektów sławnego polskiego miasta Krakowa oraz innych miejscowości. Także zapoznały się i nawiązały przyjaźnie z dziećmi i młodzieżą z Kazachstanu i Białorusi.

Gościnność gospodarzy przyczyniła się do przyjemnej i serdecznej atmosfery. Spotkałam tutaj ludzi niezwykle przyzwoitych i dobrze przygotowanych. Grono nauczycielskie z Polski wywarło na nas ogromne wrażenie. Wszyscy uczestnicy obozu przygotowali sportowe i edukacyjne zajęcia. Na uroczystości „Dnia Polskiego” (Dzień Polaków przybyłych na obóz) mieliśmy przyjemność poznać grupę organizatorów, dzięki którym uczniowie wzięli udział w tym obozie. Uczestnictwo dzieci zostało wynagrodzone ze strony organizatorów różnymi nagrodami. Podobał mi się sposób organizacji zajęć oraz fakt, że przestrzegano edukacyjnego programu obozu, a mianowicie lekcji języka polskiego, które odbywały się po południu, oraz zaplanowanego zwiedzania. Codziennie wieczorem, jak i w czasie wycieczek z dziećmi, towarzyszyli nam cały czas polscy instruktorzy, którzy oferowali uczestnikom komunikację w języku polskim. Był to obóz dobrze zorganizowany, z wieloma nowymi i interesującymi rzeczami.

Lekcja języka polskiego

Przed Muzeum Lotnictwa

Am să redau pe scurt obiectivele vizitate cu plăcere de către întreg grupul de copii și tineri. Cu această ocazie au avut posibilitatea de a cunoaște o parte din istoria orașului Cracovia. Vizită la Muzeul Aviației, Parcul lui Jordan – parc destinat jocurilor sportive, Traseul Papei Ioan Paul al II -lea, Sanctuarul Divinei Milostiviri din Łagiewniki, excursie la Zakopane - Dolina Kościeliska în Parcul Național din munții Tatra, Cracovia văzută de pe Tumulul lui Kościuszko, Muzeul Statuilor de Ceară, Castelul Regilor – Wawel, Peștera Balaurului, Catedrala Mariană din Cracovia, Collegium Novum, Collegium Maius de la Universitatea Jagiellonă, Fortăreața Barbakan Krakowski, Cartierul Evreiesc Kazimierz, Salina din Wieliczka, Muzeul Ingineriei, Grădina experimentelor „Stanisław Lem”.

Pentru o mai bună aprofundare a informațiilor dobândite în timpul vizitelor, gazdele au organizat un concurs de cunoștințe numit Concurs despre Cracovia, (Quiz wiedzy o Krakowie). Participarea copiilor a fost activă și răsplătită cu diverse premii.

Consider că întreaga perioadă a taberei a fost reușită, copiii și tinerii au avut posibilitatea să dobândească noi cunoștințe din diverse domenii, experiențe noi precum și prietenii care continuă și acum datorită diverselor căi de socializare.

Mulțumim din inimă tuturor celor care au contribuit la organizarea și finanțarea Taberei Educative din Cracovia dar și șoferilor care ne-au asigurat o călătorie fără primejdii. Mulțumim gazdelor din Polonia pentru organizarea taberei și pentru căldura cu care am fost primiți.

Lucica Țebrea

Zdjęcia: L. Țebrea i I. Sinescu

W Collegium Maius

Krótco przedstawię kilka obiektów zwiedzonych z przyjemnością przez całą grupę dzieci i młodzieży. Przy tej okazji mieliśmy możliwość poznać część historii Krakowa. Byliśmy w Muzeum Lotnictwa, w Parku Jordana (park przeznaczony do gier sportowych), na Szlaku Jana Pawła II, w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Łagiewnikach, byliśmy na wycieczce w Zakopanem – Dolina Kościeliska w Tarzańskim Parku Narodowym, podziwialiśmy Kraków z Kopca Kościuszki, Muzeum Figur Woskowych oraz byliśmy w Zamku Królewskim na Wawelu, widzieliśmy Smoczą Jamę, Kościół Mariacki, Collegium Novum i Collegium Maius Uniwersytetu Jagiellońskiego, Barbakan, dzielnicę żydowską Kazimierz, Kopalnię soli w Wieliczce, Muzeum Inżynierii oraz Ogród Doświadczeń im. Stanisława Lema.

W celu pogłębienia informacji zdobytych w czasie zwiedzania, gospodarze zorganizowali Quiz wiedzy o Krakowie. Uczestnictwo dzieci było aktywne i nagrodzone różnymi upominkami.

Uważam, że cały okres pobytu był udany, dzieci i młodzież miały możliwość zdobycia nowych doświadczeń i umiejętności w różnych dziedzinach oraz nawiązania przyjaźni, które będą kontynuować dzięki różnym formom socjalizacji.

Serdecznie dziękujemy wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji i sfinalizowania Obozu Edukacyjnego w Krakowie, a także kierowcom, którzy zapewnili nam bezpieczną podróż. Dziękujemy gospodarzom z Polski za zorganizowanie obozu i ciepłe przyjęcie.

Thum. B. Breabăn

Polonus

tel/fax: 0040 (230) 520355

www.dompolski.ro

redactia_polonus@yahoo.com

ISSN 1223-4192

Zdjęcia: na okładkach – dreamstime.com; do artykułu 23. Bukowińskie Spotkania – KL

Redaktor naczelny: *Stanisława Jakimowska*

Redagowany przez/Redactat de:
Kazimierz Longier (KL)

– redaktor techniczny

Barbara Breabăn

Elżbieta Wieruszewska-Calistru

Iwona Olszewska-Marculeac

Pismo wydane dzięki pomocy Departamentu Relacji Międzyetnicznych.

Revistă editată cu sprijinul Departamentului pentru Relații Interetnice.

Tipografia:

